

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst 4 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inserati
petih vrst 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knašjeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopolne sprejema le podpisane in zadoščenjane.
Reklame se ne vračajo.
Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4-6 str. po D. 1'50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4-6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Ljubljani	V Zagrebu	V inozemstvu
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6 mesecev	...	120—	120—	180—
3 mesecev	...	60—	60—	90—
1 mesec	...	20—	20—	30—

Pri morebitnem povzpetju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 200 po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knašjeva
ulica št. 5, priložno. — Telefon št. 304.

Klerikalni neuspehi in njih vzroki.

Po pravici se vprašuje naša javnost že del časa, zakaj ne uspeva klerikalna politika v novi državi in zakaj se ne more uveljaviti v nacionalnem parlamentu, ko je vendar pred vojno zelo spretno izrabljala politične konjunktive. To vprašanje postaja že zagonetno radi tega, ker se klerikalna stranka ne more pritoževati, da ji je slovensko ljudstvo obrnilo hrbet ali da je uvidelo njeno notranjo in programatično lažljivost. Stranka se je v novi državi še znatno ojačila. Danes prekaša ostale slovenske politične stranke, pri zadnjih volitvah pa je dosegla naravnost triumfalno zmago. Izrabila je pač napredno razcepjenost in izkoristila glavno orožje, parolo o slovenski avtonomiji! S pomočjo nezasišane potvorbe dejanskega stana ter bistva moderne, enotno vladne države je ustvarila tako močno in splošno razpoloženje proti Srbom, da je preprosti narod na deželi zaupal klerikalni agitaciji in omogočil navedeni volitveni triumf. Danes je situacija drugačna. Narod uvideva klerikalno sleparijo z velikim geslom ogroženega slovenstva, avtonomije, demokracije in socialne svobode, s katerim ga je mamila klerikalna agitacija poslednjih pet let. Narod se je uveril, da si klerikalno vodstvo v Ljubljani privoščijo zagrizeno gonjo proti Srbom, dinastiji in enotni državi, da na celjski konferenci sklepa o indiferentnem stališču napram vladarski oblasti države, da pa nekaj mesecev nato vprizorja v Ljubljani katoliškocerkveni poklon pred vladarjem in umazano, mešetarsko gojanja za vstop v radikalno vlado.

Ljudstvo ve za spor radi takozvanega avtonomizma, ki se v poslednjem času bje med vodstvom klerikalne stranke in slovenskimi avtonomisti, ki sedaj očitajo klerikalnim pravdom, kar smo od vsega početka trdili kot njeni nasprotniki, da z avtonomizmom ne mislijo resno in da jim pri celi stvari gre samo za jako agitatorično sredstvo ter za ideal vzpostavitvene klerikalne in cerkvene strahovlade v Sloveniji nad celim našim javnim življenjem in narodom. Tudi na tej drugi načelni važni točki je klerikalna stranka zapustila trdno in enotno črto ter se udala oportunistično jansko zavratnosti, ki pa se je končno le odkrila in o kateri danes govori tudi že pravoverni avtonomist, kateremu ta beseda ni prazna, agitatorično geslo, kakor je bilo klerikalnim voditeljem.

Tudi na tretjem, socialnem polju je SLS varala slovensko ljudstvo. Najprej je gnala boljševiško strujo, vzdrževala tozadevne liste ter z vsemi sredstvi, tudi protizakonitimi, agitirala za posnetek ruske revolucije. Geslo naj bi zopet služilo strankarski agitaciji ter lovilo med nižjimi sloji pristaše za SLS odnoso za visoko cerkveno gospodo, ki se ji hoče poleg duhovnega vodstva še političnega gospodovanja nad ubogim slovenskim ljudstvom, zlasti pa nad slovenskim meščanstvom, nad slovenskim razumnostvom, da mu steroje njegovo svobodo ljubje ter vero v neodvisno, po lastni vesti diktirane življenjske ideale. Ker se socialno geslo ni obneslo, so klerikalni voditelji uknili boljševiško krilo ter se privili k slovenskim gospodarskim krogom, vabeč jih v obljubljeno deželo slovenske avtonomije. Vendar brez uspeha.

S temi razlogi še nismo zadeli pravega ozadja klerikalne politike v novi nacionalni državi ter vzrokov njenega neuspevanja. Ti vzroki so tesno spojeni s klerikalno miselnostjo, s klerikalizmom, ki nasprotuje nacionalni ideji kot taki in radi tega tudi nacionalni državi. Tu biva duh klerikalne politike, ki vodi njene voditelje v borbo zoper jugoslovnsko državo, zoper njen zdrav razvoj, zoper sodelovanje na državni upravi v Beogradu in v Sloveniji, skrat-

ka zoper oduševljeno in odkritosrčno priznanje nacionalne države kot najmočnejšega javnega ideala naših dni in našega naroda. Tega ideala noče priznati klerikalna miselnost, ker je vzgojena anacionalno in ker mu tudi njeni idejni tvorci nečesto priznati tega značaja. Klerikalni voditelji govore o vseh mogočih idejah, ki po njihovem mnenju nadkrijujejo nacionalno in državno idejo, kažoč med drugim na verske ideale, na socialnost in kulturnost, namenoma izpuščajo glavni vidik pri presoji vrstnega reda teh idej, namreč vidik praktičnosti ter realne zgodovinske važnosti in aktualnosti. V tem oziru je država in nacionalnost potreba vsakdanosti, ki koj propade v meddržavnem in mednarodnem meteu, čim ji poedini narod odreče absolutno aktualnost in zaščito. Klerikalci so proti nacionalnosti, ki je po njihovi teoriji poganska in proti državi, ki je zopet poganska. Odtod borba proti Jugoslaviji, proti notranji konsolidaciji, njih bes proti sporazumu, proti mirnemu notranjemu razvoju in proti bratski slogi Slovencev, Hrvatov in Srbov. Pri tem se poslužujejo največje politične sleparije, ki je na tem polju mogoča: govore o potrebi narodnega sporazuma, neteč obenem najhuje spore med Slovenci, Hrvati in Srbi v borbi proti strankam, ki se trudijo, da sporazum dosežejo z dobro upravo, s pozitivno zakonodajo, sploh s programom mirnega notranjega razvoja, z gospodarskega in socialnega blagostanja ter nacionalnokonsolidacijskega dela.

Poleg tega načelnega nahajamo še drug razlog klerikalnega neuspeha in ta je osebne narave. Na celi stvari nosi tragično krivdo in odgovornost sam šef klerikalne politike dr. Korošec, ki proti svoji boljši volji in vesti popušča pritisku od strani levičarskih in temnih elementov klerikalne stranke same. O tem bo politična zgodovina poročala še zanimive stvari. Znano je, da se dr. Korošec stalno poteguje za politiko sodelovanja v Beogradu, da se upira skrajnemu šovinizmu ter brezstridni agitaciji zoper Srbe in Jugoslavijo, da si zamišlja klerikalno stranko v novi nacionalni državi približno tako, kakor je živela pred vojno v bivši Avstriji, torej v slogi in službi beograjskih političnih činitelev. Dr. Korošec kot umirjena politična oseba, ki se je v svetovni vojni angažirala za enotno jugoslovnsko državo in za jugoslovnski nacionalni ideal, ni zavrnil političnih svetovalcev, ki klerikalno stranko gonijo na levo, v objem Radičevega republikanizma in s tem na rajbolj izpostavljen politično pot. Proti jasnemu notranjemu prepričanju je dr. Korošec vedno okleval ter v usodnih trenutkih popuščal in cical tako, da je s prihodno najnostjo prišlo do poloma klerikalne politike, iz katerega ni več izhoda. V tem tiči njegova skrivnuta za zlo, ki je doletelo klerikalno stranko samo in preko njenih neuspehov seveda tudi slovenski narod, slovensko gospodarstvo in slovenski kulturni napredek.

Klerikalci so cincali programatično in taktično. Na eni strani so grabili vsa mogoča agitatorična gesla, računajoč samo na volitvene uspehe, na drugi strani pa so iz politične megalomanije izgubili glavo ter se s pravo politično prevzetnostjo naslonili na najekstremnejše elemente jugoslovnske opozicije. Imeli so sicer osebe, ki so temu programu nasprotovali, ki pa niso imele dovolj poguma, da se uveljavijo proti levičarjem in da s pametno, aktualno in pozitivno politiko omogočijo redno vlogo slovenskega naroda v novi nacionalni državi. Okoli velike naloge, dolžnosti in programa aktivnega sodelovanja Slovencev v državi in v Beogradu se pa prej ali slej mora zbrati ves slovenski narod, kajti dosedanja klerikalni prvaki so odpovedali na celi črti!

Odločen dan v parlamentarni krizi.

Živahna agitacija raznih skupin. — Številni shodi. — Vojvodina za Pribečevićovo politiko.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) Politične razmere so se do danes tako razvile, da je pričakovati danes ali najpozneje jutri najdalekosežnejše odločitve. V glavnem gre za vprašanje, ali se ima seja narodne skupščine sklicati takoj še ta teden, kar zahteva opozicija, ali pa se naj skupščina odgodi do sredi meseca maja, kar je v intencijah radikalnih voditeljev. To vprašanje se ima rešiti danes takoj po prihodu Nj. Vel. kralja Aleksandra iz Belja. V kakršnikoli smeri se reši gorenje vprašanje, je od tega odvisen nadaljnji razplet političnega položaja. Odločitev bo morala imela globok in velik vpliv na pravec naše notranje politike.

Do snoci in do tega momenta definitivno še ni znano, v kaki smeri se reši vprašanje sklicanja seja narodne skupščine. Verjetno je, da bo seja sklicana še ta teden, in da se izvede verifikacija še ostalih Radičevih mandatov. Včeraj so se vršila o tej stvari neprestana posvetovanja med ministrskim predsednikom Nikola Pašićem, skupščinskim predsednikom Ljubom Jovanovićem in nekaterimi radikalnimi voditelji. V poučenih krogih zatrjujejo, da je krona zelo interesirana v tem vprašanju in celo trdi, da bo danes kralj zahteval od ministrskega predsednika definitivnih predlogov, kako je treba rešiti parlamentarno krizo.

Kako resen je postal položaj, je videti tudi iz tega, da se vse stranke živahno pripravljajo za vsako nepričakovano eventualnost. Radikalni, Davidovičevi demokrati, samostojni demokrati in zemljoradniki so v soboto in včeraj razpredli v beograjski okolici, v Vojvodini, Sremu in v Srbiji živahno agitacijo. Znaki te agitacije kažejo, da te stranke že računajo z eventualnimi volitvami. Poslanci so odšli v svoje volilne okraje, da so poročali volilcem o politični situaciji. Zanimivo je dalje, da popolnoma rezervirano nastopajo klerikalci, muslimani in radičevci. Oni do danes še niso izdali nikakega proglašenja na narod, dočim so to storile že vse stranke. Ta teden izide tudi poseben proglas samostojnih demokratov.

Volitve v Italiji.

Prvi kalkul o izidu volitev danes popoldne. — Fašistovski teror po celi državi. — Brutalen nastop fašistov in manjša udeležba neregularnih vojakov.

— Rim, 6. aprila. (Izv.) Notranje ministrstvo je odredilo, da morajo prefektore od polnoči na ponedeljek pošiljati zaporedne brzojavke o volilnih rezultatih. Prva brzojavka naznani izid tretje sekcij v provinci, druga dve tretjini, v ponedeljek jutraj je pričakovati poročila o končnem rezultatu vseh sekcij v provinci.

V notranjem ministrstvu posluje poseben urad za tisk, ki izdaja novinarjem poročila sproti, ko prihajajo. Jutri v ponedeljek popoldne bodo znani rezultati volilnih števk in mogoče bo približno izračunati, koliko mandatov odpade na posamezne manjšinske stranke.

V merodajnih krogih se je uveljavilo zadnje dni mnenje, da udeležba za fašistovsko listo nikakor ne bo tako ogromna, kakor se je pričakovalo na volilnih mestih v središču. Posebno velja to za južni del države.

— Rim, 6. aprila. (Izv.) Kak grozen teror so razvijali fašisti zadnje dni, razkriva list „Mondo“, ki poroča, da je kandidat Amendola poslan Mussoliniju brzojavni protest proti divljanju fašistovskih tolp po jugu. Oborožene skupine terorizirajo prebivalstvo, aretirajo povsem nedolžne ljudi, tako da je mnogo južnih državljanov pribežalo v Neapelj. Amendola je dostavil, da bodo volitve v Sarnu dne 6. aprila zločinska gošnja. Redarstvena oblast ne skriva

Kakor omenjeno, je bilo včeraj več shodov na raznih važnejših krajih.

Sijajno je uspel shod, ki so ga priredili samostojni demokrati v Novem Sadu. Na tem shodu so poročali posl. dr. Edo Lukinič, minister dr. Svetislav Popović in prof. Jeremija Živanović. Govorniki so mogočestvilnim zborovalcem pojasnili točno razloge izstopa iz Davidovičevega kluba in zgodovino dogodkov, ki so se odigrali v demokratski stranki zadnji čas. Za shod je vladalo med vojvodinskimi demokrati velikansko zanimanje. Na ta shod niso prispeli samo demokrate iz Srema, marveč tudi demokrate iz cele Vojvodine, tudi iz Subotice. Shod je z navdušenjem sprejel poročila poslancev in odobrili politiko ministra Pribečevića. Shod ne priznava Davidovičeve skupine, da bi bila ona prava in legalna zastopnica demokratske stranke.

V Novem Sadu so včeraj priredili velik javen shod tudi radikalni. Na tem shodu sta poročala posl. Kobasić in Bojović. Zbor je vzel na znanje poročila poslancev o važnosti sedanja političnega momenta, o akciji opozicijskega bloka in o blokovih pravih ciljih. Zbor je v resoluciji izrazil splošno prepričanje, da bo znal ministrski predsednik Nikola Pašić državo sročno izpeljati iz teže situacije, v kateri se sedaj nahajamo.

Živahno se gibljejo tudi zemljoradniki, ki so v svojih volilnih okrajih priredili več shodov, tako v Zgornjem Milanovcu in v beograjski okolici. Na prvem shodu je poročal voditelj zemljoradnikov posl. Voja Lazić.

Značilen je bil shod, ki ga je priredila Davidovičeva skupina v Beogradu v takozvanem Geramski četrti. Na tem shodu so poleg Davidovičeve govorili tudi štirje Radičevi poslanci. Posl. Pavle Radić je na tem shodu izjavil, da hrvatski poslanci ničesar drugega ne zahtevajo, kakor, da se jim da možnost, da lahko vrše svoje poslanske dolžnosti. Slovesno je tudi izjavil, da radičevci niso protidržaven element. (Kaj pa delovanje St. Radića? Uredn.)

ment kurirji iz različnih krajev. Po poročilih iz province so bile volitve na deželi mrtne brez vsakega incidenta. V krajih južne Italije je prišlo do nekaterih manjših prask in spopadov.
— Rim, 7. aprila. (Izv.) Točno ob 21. so bili zaprti volilni lokali. Prišel se je skrutinji. Kakor računajo, se je v Rimu udeležilo volitev samo 40%, na deželi pa okoli 60%.

DAVIDOVIČEV DEMOKRATSKI KLUB.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) V parlamentu je včeraj bilo prazno. Le tupatam se je pojavil kak poslanec. Davidovičev demokratski klub je imel v svojih prostorih včeraj dopoldne sešatek, kateremu sta prisostvovala tudi dr. Ivo Krstelj in dr. Ivan Ribar. O čem je klub razpravljaj, ni točno znano, zatrjujejo, da je klub razmotrival vprašanje demokratskega tiska.

Sestanek opozicijskih skupin.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) Za danes zvečer je sklican sestanek opozicijskih skupin v hotel „Slavija“. Na ta sestanek so povabljeni vsi opozicijski poslanci. Na sestanku bo opozicijski blok skušal manifestirati za svojo zahtevo, da se čimprej skliče narodna skupščina.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) Za noč ob 20. je sklicana skupščina opozicijskega bloka v hotel „Slavija“. ed opozicijskih skupin pošljo kratko poročilo o položaju v parlamentu in bodo obenem predlagali, da se mora v narodni skupščini izvesti takoj verifikacija Radičevih mandatov. Opozicijski poslanci splošno računajo, da se ima parlamentarna kriza definitivno rešiti po prihodu Nj. Vel. kralja Aleksandra. Ministrski predsednik Pašić ima takoj kralju poročati, kakšno stališče zastopa vlada v verifikacijskem vprašanju. Opozicijski blok tudi računa na nove volitve.

Veleznačilne volitve na Bavarskem.

— Monakovo, 1. aprila. (Izv.) Včeraj so bile volitve v bavarski deželni zbor. Volitve imajo velepolitičen značaj. Neobičajno veliko glasov so pridobili narodni socialisti, ki jih vodi iz zadnjega procesa znani Hitler. Ponekod so napredovali celo za 100%. Udeležba ni bila tako velika, kakor pri zadnjih. V splošnem je bilo predloženih 15 kandidatnih list. Po dosedanjih rezultatih sklepajo, da bo pridobila okoli 2 milijona večine glasov skupina, ki je predlagala revizijsko ustavo. Deželnozbornske volitve namreč obenem pomenjajo tudi ljudsko glasovanje za spremembo ustave. Volitev se je v splošnem udeležilo 90%.

— Monakovo, 7. aprila. (Izv. ob 1. ponoči.) Znani so nekateri rezultati deželnozbornskih volitev. V mestu Monakovem je dobila Hitlerjeva stranka narodnih socialistov 22.182 glasov, bavarska ljudska stranka (klerikalci) 10.279 glasov, združeni socialisti 10.035, komunisti 9972. V Nürnbergu in v Augsburgu so narodni socialisti napredovali za 100%. Klerikalci in socialisti so glede višine glasov v ravnotežju. Zelo mnogo glasov so pridobili tudi komunisti.

Nezaslišano postopanje Rumunov.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) Iz krajev v Banatu, ki so jih morale rumunske oblasti in rumunske čete izprazniti v smislu z Rumunsko sklenjenega sporazuma, prihajajo poročila, ki slikajo in opisujejo grozovita nasilja in pustošenja, storjena od strani rumunskih čet. Ko so Rumuni zapustili in izpraznili nam od-

stopljeno selo Pardini, so odnesli seboj vse, kar so mogli nositi. Uradna poslopja so bila popolnoma izpraznjena ter je ostalo samo zidovje. Železniški postajo so tako opustošili, da so odnesli ne samo ves postajni inventar, temveč celo okna in vrata. Romunsko vojaštvo je tudi oropalo prebivalstvo. Romuni so jemali ljudem denar, vsak posestnik je moral izročiti do 5000 kg žita in večje število silit. Kakor v Pardinu, tako so Romuni postopali tudi drugod. V Modosju so prebivalstvu razdeljali okna in vrata.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) Naj-

Velikanske poplave v Sremu in Banatu.

Ogromna škoda. — Sremska in banatska ravan spremenjeni v morje.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) Srem in Spodnji Banat sta vsled neprestane narasčanja Save in Donave spremenjena v morje. Nastala je katastrofalna povodenj, kakršne že zlepa ne beleži dnevna kronika. Donava je zadnji čas dnevno narasčala za 25 cm, dočim javljajo poročila iz Dunaja in iz Bratislave, da je začela Donava tam padati, prihajajo iz Budimpešte, Mlača in Novega Sada poročila, da tu Donava dnevno še vedno narasča. V Budimpešti je večerj Donava narasla na 570 cm. V Novem Sadu znaša danes nivo vode 585 cm.

Velikanske vodne mase nosi s seboj tudi Sava. Beograd je spremenjen skoraj v morsko pristanišče. S Kalimegdana je naravnost grozovito slikoviti prizor na Sremsko ravan. Daleč naokoli ni mogoče videti drugega kakor samo vodo. Kraj kakor Borča, Surčin Obrež so popolnoma pod vodo. Valovje je drvelo s tako silo naprej, da si je prebivalstvo moglo rešiti samo golemo življenje. V Borči, Vodomunu in pri Pančevu so morali ljudje zletati na strehe in čakati daljše usode. Organizirano je bilo posebno rešilno brodogojstvo, ki prihaja ljudem na pomoč ter jih odvažja na višje kraje. Škoda povzročena valed te povodnje je ogromna.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) Od Siska dalje je začela Sava zadnja dva dni rapidno narasčati. Vsa nižja slavonska ravan je pod vodo. Pri Sisku kaže vodomer 655 cm, pri Brodu ob Savi že 770 cm. In pri Sremski Mitrovici 775 cm. Po sremski ravnini se vale ogromne množice vode. Vsi računajo, da bo povodenj prihodnje dni zavzela še velikanski obseg. Zanimivo je, da Drava je polagoma narasla in da se ni nikjer prekoračila bregov.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) Reke v Srbiji so začele narasčati. Drina je tako silovito narasla, da je pri Dvorniku porušila železni most. Narasčate tudi raki Vrbas in Bosna. Drina je dosedaj poplavlila nad 7000 ha rodovitne zemlje.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) Narasčati je začela tudi reka Tisa, ki je povzročila pri Velikem Bečkereku velike poplave.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) Tako katastrofalne povodnji Srem in Banat še nista kmalu doživela. Ugotavljajo, da je bila slična povodenj l. 1888. Vsi kraji so popolnoma pod vodo. Otok Cingalija je popolnoma izginil. Tja do Pančeva je vse zalito.

možu bi naj kralj, kakor zahtevajo to Davidović, Korošec in Spaho, izročil v roke vladi! To bi pomenjalo toliko, kakor napraviti kralja za vrtnarja! Po silnem naporu se je posrečilo spraviti našo mlado državo, ki je vznikla iz krvi nešteti milijonov, na pot notranje konsolidacije, dajte sedaj Radiću v oke vladno krmilo in vsa ponosna sgrada se v trenutku sruši v prah!

— Klerikalci se ponujajo. Iz Beograda nam poročajo: »Klerikalci so se jeli prav vsiljivo ponujati radikalom. Pripravljeni so izstopiti iz opozicijskega bloka in stopiti v vlado, seveda proti gotovim koncesijam. Posamični klerikalni poslanci so v stalnih stikih z ministrom ver dr. Janjićem, ki opravlja posel posredovanja med klerikalci in radikali. Iz Beograda je bil poslan poseben delegat v Ljubljano, da vpliva na vodilne klerikalne kroge za eventualno spremembo klerikalne politike in da sondira teren.« — Ta vest iz Beograda, ki je povsem zanesljiva, nam znova kaže vso dvoreznost klerikalne politike. V Ljubljani se delajo klerikalci najzagrizenije opozicijske, njihovo časopisje bljuje dan za dnem ogenj in žveplo na vlado, predvsem pa na radikale, v Beogradu pa isti klerikalci za hrbotom svojih zaveznikov radićevcev in davidovićevcev »pakljajo« z radikali, in bi bili pripravljeni raje danes kakor jutri izdati svoje dosedanje zaveznike ter uskočiti v vladni taborn, seveda proti primerni izdatni nagradi. V tem slučaju bo — razume se — pesem o korupciji in o škandalozni upravi, ki je baje v sramoto vsi Evropi, takoj utihnila. Seveda je drugo vprašanje, dali se radikali stokrat ne premislijo skleniti zvezo z elementi, katerih načelo je dvorezna in dvočlanska politika. Ne glede na to, je li se klerikalci posrečijo njihovi načrti, kar je vspeh razpoloženja med radikali toliko kakor izključeno, se bojimo, da ostane g. Ljuba Davidović, ki se je dal tako neprevidezno uloviti na klerikalne litanije, nekega lepega dne sam, samcat, zapuščen od klerikalcev in radićevcev, imajoč tako priložnost razmišljati, kako na pesku gradi tisti, ki dela politične osnove in kombinacije na temelju klerikalne in Radićeve politike.

— Trockij o evropski politiki. Lev Trockij je sprejel v svojem sedanjem bivališču Suhumkale na Kavkazu zastopnike ameriškega Herslova novinarskega trupa ter jim odgovoril na več pismenih vprašanj. Na vprašanje, kakšen vpliv je imela Ljennova smrt na usodo sovjetske vlade in revolucije, je odgovoril: Ljennova smrt je podkrepila med neprijatelji sovjetske Rusije nado, da bo sedanje režima v Rusiji kmalu konec. Toda do tega ne more priti, ker se je komunistična stranka nad 10 let pripravljala za svojo nalogo. Komunisti aplicirajo v praksi znanstveno preizkušeno metodo. Kar se tiče takozvane sovjetske evolucije, je Trockij izjavil, da ona res obstoji in sicer zato, ker izkušnja v zadnjih sedmih letih ni mogla ostati brez posledic za voditelje sovjetske politike. Na vprašanje glede zahtev izomskih kapitalistov in sprejema Rusije in Nemčije v Društvo narodov Trockij ni odgovoril, pač pa se je podrobno pomudil pri ekonomskem in političnem vplivu, ki ga oboje priznanje sovjetske Rusije na njen notranji in mednarodni položaj. Priznanje po njegovem mišljenju in pojav aktivne politike, temveč likvidacija nesmiselne fikcije. Angleška politika, s katero stopi Rusija najprej v kontakt, se bo razvijala na ta način, da bo delavska vlada preselila današnji ugodni moment. Dogodki se bodo razvijali normalno in reformisti bodo izenačeni in presenečeni naknadno.

— Francoski vojaški strokovnjaki o potrebi češkoslovaško - poljske zveze za napad in obrambo. »Kurjer Warszawski« z dne 25. marca je prinesel pogovor L. Bruna z bivšim francoskim vojnim ministrom Lefevrom, ki opozarja Poljsko na nemško opasnost ter izpodbija Poljsko in češkoslovaško, naj skleneta zvezo. Lefevr je naglašal, da bi v »teku 6 ur« Nemci lahko odrezali Poljsko od njih edine premogovne kotline ter jim istočasno vzeli glavna železniška križišča, ki spajajo njih glavna tri mesta Varšavo, Poznanj in Krakov. In zato je za Poljsko sporazum s Češkoslovaško istakotak potreben kakor za Češkoslovaško sporazum s Poljsko. Odkriti povedano, kar nerazumljivo mi je, da tako Varšava kakor Praga zavlačujeta to velevažno zadevo, dasi čes hiti in nemška nevarnost raste od dne do dne. V resnici je pravemu prijatelju Čehov in Poljakov težko, kako že več kakor dve leti tičita v malenkostnem sporu zaradi Javorine, ko bi se morala z ozirom na skupnega sovraga že vendar zvezati za boj in odboj.

OBLEKE

najboljše, najcenejše, v največji izbiri ima

J. Maček, Ljubljana

Posebni oddelki: otroške obleke, moške perilo.

Najcenejše

obleke

Jos. Rojina, Ljubljana

Julijska Krajina.

— Nakazila duhovnikom v Julijski Krajini. Fašistovski kandidat Banelli je dobil od notranjega ministristva brzojavko, ki naznanja, da se pošilja tržaški prefekturi prva antipacija za izplačilo časinskih mesečnih nakazil duhovnikom v novih provincinah. Brzojavka o izplačilu približkov duhovnikom prihaja tik pred volitvami, češ da bodo mirovali duhovniki tudi zadnje dni in na dan volitev, kar bi bilo menda v znatno korist fašizma!

— Odvetniški stan v Julijski Krajini. Iz Trsta nam pišejo: Razven odvetnikov, ki so bili v Julijski Krajini še pred polomom, se je v zadnjem času naselilo tam, posebno pa v Trstu, več odvetnikov iz starih italijanskih pokrajin. No, s tem prebivalstvo, navajeno na svoje stare in solidne odvetnike, ni napravilo najboljših izkušenj. Ti novi odvetniki se poslužujejo v svojem poslovanju večkrat ali celo po navadi metod in sistemov, ki so bili doslej med domačimi odvetniki nepoznani in ki so se smatrali kot nedopustni, ker protivni dekorumu odvetniškega stanu. Vsled tega se domači ljudje, ne samo Slovenci, ampak tudi Italijani, v slučaju potrebe ne poslužujejo teh novodošlecev, ampak svojih starih odvetnikov iz prejšnjih časov, z drugo mentaliteto, čeprav njih metode, njih sistemi dišijo še malo po pokojni Avstriji. Posebno dober glas vživajo naši slovenski odvetniki v Julijski Krajini kot pošteni in solidni ljudje. Zato se jih poslužujejo v veliki meri ne le Jugoslovenci, ampak tudi Italijani sami. Izjemo delajo le nekateri Jugoslovenci, ki mislijo, da ako nimajo boljših argumentov za svojo stvar, nego nasprotniki, je dosti, da gredo k italijanskemu in seveda fašistovskemu odvetniku, ker potem so prepričani, da morajo zmagati. Seveda se temeljito motijo, kajti, če kdo nima prav, mu tudi fašistovski odvetnik ne more pomagati. Zlasti pa grešijo v tem pogledu naši trgovci in drugi privredni krogi iz cele Jugoslavije, a posebno iz Slovenije, (katerim pa prednjačijo oni iz belega Zagreba), kateri pri izbiri odvetnika v Julijski Krajini — zlasti v Trstu — ne upoštevajo naših izbornih in vsega zapiranja vrednih odvetnikov, nego si raje izbirajo italijanske, celo fašistovske ali vsaj take, ki nosijo židovsko ime. Naši rojaki bi storili prav, ako bi sprejemili to svoje postopanje v tem smislu, da bi se v slučaju potrebe obračali do naših odvetnikov in to ne le v interesu narodnega ugleda, ampak tudi radi svojih lastnih interesov.

— Novi sodniki na slovenskem ozemlju. Na goriško okrajno sodnijo so imenovani: sodnika Caneva in Vezoli iz Pule, z goriške okrajne sodnije pride na okrajno sodnijo kot sodnik pravni praktikant Zerboni, Zulmin iz Pule pride v Gorico kot okrajni sodnik. Avskultanta Gogel in Dondi iz Tridena prideta kot okrajna sodnika v Bistrico, v Bovec pride za sodnika avskultant Giacomelli, v Tolmin pride za voditelja okrajne sodnije pl. Fischer iz Bolcana, za okrajnega sodnika pa Schöber iz Rovereta. Za okrajnega sodnika v Postojni je imenovan pravni praktikant Vintgerscher iz Bolcana. Torej slovenski, za poslovanje med Slovenci edino sposobni sodniki v pokoj, oziroma na Tirolsko, italijanski mladi sodniki in tirolski Nemci pa med Slovence! To bo kolobocija v Julijski krajini po sodnih, kjer se ima deliti jugoslovenskemu ljudstvu pravica!

— Prošnja za italijansko državljanstvo je bila oddala duhovnikom Ignacu Zgajnarju, župniku na Premu, Filipu Maričiču, župniku v Ledinah in Piju Zankarju, župniku upravitelju v Zabčah. Morali so zapustiti svoje službeno mesto in oditi iz Italije.

— Urednik »Goriške Straže« obsojen radi razpolaganja karabinierjev. 28. marca je šel Leopold Kemperle, urednik »Goriške Straže«, na trnovsko planoto v volilnih zadevah. Zvečer je prišel v Cepovan. Orožniški brigadir ga je pozval k sebi. Tam so mu začeli očitati, da vrši protidržavno propagando. Brigadir mu je pognil iz žepa šop formularjev za glasovanje. Kričal je na njega, da bi takih tiskovin ne smel nositi s seboj. Kemperle mu je odgovoril, da so to navadni formularji, s kakršnimi vse stranke poučujejo ljudi, kako treba glasovati. Kemperle je bil aretiran in prepleten v goriške zapore. V soboto je bila na okrajni sodni razprava proti uredniku Kemperletu. Brigadir je trdil, da ga je Kemperle razžalil z besedami: »Vi ne vršite svoje uradne dolžnosti, vi niste vljudni, vi ste slabo vzgojeni!« Proti Kemperletu je pričal še neki orožnik in neki fašistovski tenente, ki je bil takrat v Cepovanu navzoč. Kemperle je odločno trdil, da ni rabil ne takih in ne drugih besed, ali vse to ni nič pomagalo, ker na sodnijski verjamejo samo orožnikom, Slovincem pa ne, pa če govore še tako čisto resnico. Kemperle je obsojen na 8 dni zapore in 25 lir globe zaradi žaljive uradne osebe.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 8.

Ponedeljek, 7. aprila: Zaprti.
Torek 8. aprila: Othello. Red E.
Sreda 9. aprila: Cezar in Kleopatra. Red A.
Četrtek 10. aprila: Zaprti.
Petek 11. aprila: Kamela skozi uho. Sivan-ke. Red B.
Sobota 12. aprila: Ana Karenina. Izven.
Nedelja 13. aprila: Ana Karenina. Izv.
Ponedeljek 14. aprila: Zaprti.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob pol 8.

Ponedeljek, 7. aprila: Zaprti.
Torek 8. aprila: Faust. Red F.
Sreda 9. aprila: Močitev. Red C. Začetek ob 8. zvečer.
Četrtek 10. aprila: Modna revija. Izv.
Petek 11. aprila: Travlata. gostovanje ge. Vesel-Pollja iz Zagreba in tenorista Alfonza Walsarja iz Prage. Red D.
Sobota 12. aprila: Manon Lescaut. Red A.
Nedelja 13. aprila: Brivec Sevilski. gostovanje ge. Vesel-Pollja iz Zagreba in tenorista Alfonza Walsarja iz Prage. Izv.
Ponedeljek 14. aprila: Modna revija. Izv.

— V pojasnilu. Glede plesne godbe v »Faustu« sem dobil dodatno nastopno informacijo, katere res, da razbremenjuje godbenike: Imeli so le dva izvoda not, enega za klavir, enega za oboli gosli. Note so bile v naglici napisane s tinto in že zato težje čitljive. Igrali so pa skoro v temi in je jasno, da se po notah v temi ne da svirati. Edina žarnica je nad železnimi vrati oderskega hodnika. Niso se pa mogli razvrstiti blizu te edine luči. Neki gospod je goslarjema list z notami držal pred lice in igrala sta takorekoč z nosom v listu, da sta sploh kaj videla. — Sedež v parketu ni nihče dolžan iskati si za preprosto stvar tako izrednih vzrokov in sme soditi in obsojiti, če je godba slaba. Odgovornost pa pada na prireditelje večera, ki niso tudi na te potrebe pravočasno mislili. To pa je zopet vsaj nekoliko razumljivo, ker je bila predstava precej improvizirana. M. Z.

— Gostovanje gospodinjice Zlate Džundžanec, članice zagrebške opere. V torek dne 8. tm. gostuje v ljubljanski operi mlada in zelo nadarjena operna pevka gna Zlata Džundžanec, ki je dosegla s svojimi prvimi nastopi v zagrebški operi prav izredne umetniške uspehe. Pri nas bo pela vlogi Margarete v Gounodovem »Faustu«.

— G. Julij Betetto je pretekli teden nastopil na Zagrebški operi kot gost. V vlogi Lotharja v operi Mignon je dosegel velik uspeh tudi v Zagrebu pri občinstvu in zlasti pri kritikih, katerih sodbe prinesemo na kratko tudi mi.

Glasbeni vestnik.

KONCERT ZVEZE SLOVENSKIH PEVSKIH ZBOROV.

Včerašnje zborovanje Zveze slovenskih pevskih zborov je bilo zaključeno z veleznim koncertom, na katerem je nastopilo 14 slovenskih zborov, (Glasbeno društvo iz Zagorja in »Zvon« iz Trbovlj združena v skupen nastop.) Sodim, da je število pevskih armad 550 pevcev in pevke. Število nastopajočih pevskih zborov in njihov izvajanje se je dvignilo od lanskega leta najmanj za 100 odstotkov. Napredek je naravnost čuden. Sicer »Zveza« obstoja že dolgo vrsto let, toda v poslednjih treh letih je šele oživela in to zaslugu priusjem brez vsakega pridržka izvrstnemu organizatorju in neumornemu pevskemu delavcu g. Zorku Prelovcu. Resničen in prav nič pretiran ni izrek »Zveza je Prelovec«. Po včerašnjem koncertu je v velikem slogu zasnovana pevška tekma za prihodnje leto dozorela. Prepričan sem, da smo za njo dorasli in da bo prinesla presenetljive rezultate, to pa zlasti sedaj, ko se je končel vendarle posrečilo na včerašnjem, rekel bi zgodovinskem zborovanju, ustanovitvi Zveze jugoslovenskih pev. zborov.

Ker nameravam o koncertu napisati pozneje podrobnejšo oceno, o programu in izvajanju, omejujem se danes le na pripombe, ki sem si jih ob priliki nastopov posamičnih pevskih zborov v naglici zabeležil.

1. Pevski zbor Zveze jugosl. železničarjev iz Ljubljane. Pevovodja g. Mirko Premelj. 25 pevcev. Program korajžen. »Scherzando« je nesrečna pesem. Tenorji celo premehki za pesmi heroičnega ali dramatičnega značaja. Zboru bi ležala boljše lirika, izvajanje dinamično obsejano, temperamento in samozavestno. Disciplinarna vzorna.

2. Čitalnica v Zalogu. Pevovodja g. Mirko Kregelj. 20 pevcev. Rekel bi, komorni pevski zbor, ki se prav dobro zaveda svojih malih razmer in ki je njim primerno pokazal redko dovršenost. Ženski glasovi so močnejši kot moški. Tu treba razmerje še nekoliko izravnati. Basi zlasti potrebujejo podpore. Petle prav lepo izdane. Nijane nepretrane, glasovni mladi. Sopranova končna višina v »Korotanu« predrzna. Zbor je napravil zelo prijeten vtis. Stejemo mu v dobro zlasti skromnost nastopa. Vsled tega smo prešli od njega več, nego smo pričakovali.

3. »Lipa« iz Litije. Pevovodja g. P. Jereb. 30 pevcev. Glasovi dobro izravnani. Izvajanje zelo hvalno. Crescendi, akcentiranje, intonacija in deklamacija melodije vzorna. Inteligentnost zbora in pevovodja se je pokazala zlasti v izrazitem motivnem izdelku.

4. Krakovo-Trnovo. Pevovodja g. J. Mihečič. 26 pevcev. Tenorji morda preusiljeni. Basi spoštovanja vredni. Deklacija prav dobra, dinamično izvajanje, zlasti »pp« zelo zadovoljivo. Hladnikova »Jugoslovenka« spominja na Vilharja, Zajca, »Kosa« zanjiva. Nastop krepko discipliniran.

Volitve v Julijski Krajini.

— Gorica, 6. aprila. (Izv.) Fašisti so zaključili svoje volilne shode s Pisentijevim shodom v gledališču, katerega so morali posetiti tudi fašisti iz Podgore, Štandreža, Šempetra, Volčedraga, Ajdovščine, Kanala itd. Bombig je proslavil Pisentija kot duševnega poglavarja furianskega fašizma. Pisenti je bil v zadregi pred Gorjanci, ki čuti svoje ponižanje pred Vidmom. Zato je navdušeno govoril o »Sveti Gorici«, o odrešitvi in domovini in obljubil končno železniško zvezo med Gorico in Logatcem, ako bodo volitvi v Gorici tako modri, da volijo fašistovsko listo. Toliko bolj je udaril ptem po »drugorodcih«, ki ne smejo delati svoje neodvisne politike. »Borimo se proti vodiljem tega gibanja, ki je nasprotno dobrim običajem in notranjemu miru, z vstrajnostjo kirurga, ki hoče odrezati ranjene dele, da se rak ne razširi na celo telo.« Pričakuje ugodnega uspeha tudi med »drugorodci«, obetajoč, da »drugorodna« zona ne bo nikdar več prepuščena sama sebi. Shodu je sledil banket, na katerem so se fašisti že naprej veselili svoje zmage. Primerno razpoložen je govoril tudi nezlozgovni Banelli, ki je obljubil veliko slovensko udeležbo pri volitvah.

Med Slovenci je bilo te dni in je danes nenavadno živahno gibanje, tako da se sme računati povsod na veliko udeležbo. Izključeno pa ni nikjer pokvarjenje rezultatov!

— Trst, 6. aprila. (Izv.) Giunta, Banelli in Suvich so se pokazali še enkrat pred ljudstvom na trgu »Unita«. To se jim je zdelo potrebno, ker se v širokih delavskih masah ni uveljavila fašistovska volilna agitacija in so pričeli soditi, da morda tudi v Trstu ne bo take udeležbe, kakor si jo žele. Prvi je govoril prof. Coccenig, ki je grozeče naglašal, da kdor ni s fašisti, je proti fašistom in proti Italiji! Kdor glasuje proti fašistovski listi, stremi po slabotni Italiji, polni anarhije in strajkov. Suvich, Banelli in Giunta so imeli dolge govore, v katerih so proslavljali fašistovsko delo in obetali Trstu veliko bodočnost pod Italijo. Posebno hud je bil Giunta, ki je ožigosl italijanske liberalce in prejšnje vlade ter povzdigoval v deveta nebesa fašistovsko delovanje. Zahteval je, da mora zmagati fašizem stajano tudi v Julijski Krajini.

Fašistovska nacionalna stranka je razposlala še zadnji dan, včeraj, nov ukaz na vsa dežela, da morajo volilci hiteti na volišče za fašistovsko listo in vse fašistovske organizacije so dobile zopet povelje, da imajo storiti svojo »dolžnost«. Poročila, ki prihajajo, namnanjajo, da se je fašistovska »dolžnost« povsod vršila in da volitve med Jugoslovenci niti z daleka niso bile svobodne.

Vesti iz Bolgarije.

Energičen nastop proti komunistom. — Oblasti izsledile tajno tiskarno. — Krvavi spopad.

— Solita 6. aprila. (Izv.) Kakor smo že poročali, se je pričela po vseh bolgarskih mestih ljuta borba s komunisti. Kasalsko sodišče v Sofiji je razpustilo komunistično stranko. Sklicevalo se je pri tem na zakon o zaščiti države in pritožbe raznih javnih korporacij, ki so protestirale

proti komunističnemu rovarstvu. S tem je je zadobila borba proti komunistom splošen nacionalni značaj. Listi pozivajo celokupno javnost, naj sodeluje pri tej akciji, ki je v interesu naroda in države. — Te dni so oblasti izsledile v ulici »Car Samuil« tajno komunistično tiskarno. Policija je obkolila hišo in uvedla preiskavo. Med preiskavo je prišlo do krvavega spopada. Težko ranjena sta bila policijski agent in en komunist; enega komunistu pa je policija ubila. Na podstrešju so našli nov tiskarski stroj in začeto proklamacijo. »Položaj v Bolgariji in naloga kom. stranke«. Stanovaleci dotične hiše trdijo, da niso imeli pojma o komunistični tiskarni. Podstrešje je bilo vedno zaklenjeno, kadar pa sta prihajala dva neznanca sta se zaklepala od znotraj. V proklamaciji, ki so jo hoteli komunisti natisniti, stoji: Po dogodkih v juniju je bolgarska komunistična stranka izjavila, da buržujski preokret nikakor ni rešil vladne krize, ki se bo še bolj poostri-la dasi je zemljeladniški upor zatrt. Položaj je še vedno skrajno napet in edini izhod je nova obročena akcija proti reakcionarnim elementom. Po vsem tem se je vlada odločila likvidirati komunistično gibanje in nastopiti proti sovražnikom države z najstrožjimi zakonitim sredstvi.

ROMUNSKA HOCE Z OROŽJEM BRANITI BESARABIJO.

— Dunaj, 7. aprila. (Izv.) Romunska delegacija je priredila zastopnikom tiska čajanko, na kateri je delegat minister Nistor utemeljeval opravičene zahteve Romunske glede Besarabije in je izjavil, da bo z vsemi sredstvi branila Besarabijo, pa tudi z orožjem.

Politične vesti.

— Nepoboljšljivi Radić v trenutku. Ko nastopajo radićevski poslanci na javnih shodih Davidovićeve stranke v Beogradu ter se rote, da niso nasprotni državi in da niso proti kralju, podaja njihov voditelj Stjepan Radić na Dunaju izjavo, ki postavlja na laž vsa zatrdila teh poslancev. Napram uredniku dunajskega dnevnika »Die Stund« se je namreč izrazil Stjepan Radić z ozirom na vest, da bo njegova stranka službeno izrazila kralju Aleksandru svojo popolno udanost in lojalnost, tako-le: »Ta vest je izmišljena. Ne prihaja nam na misel, da bi podajali kako lojalno izjavo. Mi smo prepričani republikanci, o čemur so dovolj pečeni sedanji beogradski mogotci. Nam gre v prvi vrsti zato, da stirmoglavimo sedanjo vlado. To je v interesu ne samo Slovencev in Hrvatov, marveč naravnost v interesu vse Evrope in evropskega mira. Da smo odšli v narodno skupščino, je vzrok ta, ker smo hoteli preprečiti Pašićev nasrt, da napade Bolgarijo. Ta napad je bil zamišljen v drugi polovici marca, najkasneje pa v prvi polovici aprila. Pašić je hotel zasesti s svojimi četami ozemlje med Caribrodem in Kjustendilom. Ako bi se ta okupacija posrečila, bi kasneje posegel še po Skadru in Solunu. Naši poslanci so odšli v skupščino, da v zadnjem trenutku preprečijo ta zločinski načrt. Z revizijo ustave se ne moremo zadovoljiti. Nam ne gre toliko za revizijo ustave, kakor za popolnoma novo preureditev cele jugoslovenske države.« — Tako govoril Radić na Dunaju. Nič neče slišati o kralju, nič o reviziji ustave, marveč on hoče Jugoslavijo preurediti v smislu načel svoje »proletarske republike. In temu

5. Br. dr. Tržič. Pevovodja g. A. Lavjovic, 35 pevcev. Moški glasovi samozvestnejši kakor ženski. Sopran srčan, a redek. Alt šibkejši. Petje nekoliko divje. »Al si robček izgubila?« vprašuje fant nežno. V moškem zboru je tenor za las preslavljen. Prehod iz f v p se rad zlomi. Tržič pa je v ostalem izredno korajzen.

6. »Zvon« iz Šmartna pri Litiji. Pevovodja g. Premelj, 35 pevcev. Ženski glasovi v višini redki, semtertam ostrji, toda sveži, mladi. Deklamacija mestoma rezka. Zbrisane tonalnosti (»Tam na vrtni gredi« — dur-mol). Sopran uhaajo navzgor. Moški zbor vse hvale vreden. Basi fundamentalni. Šmartinska narodna zelo vsčena. Planj lepi.

7. »Ljubljanski Zvon«, Pevovodja g. Z. Prelovec, 48 pevcev. Sopran niso kompaktni. Alt prav okrogli. Tenorji diskretni. Basi mehki. Zbor je zelo elastičen. Izvajanje lepo osvitljeno in osenčeno. Decrescendi se lomijo v ženskih glasovih. Sploh je decrescende veliko težji, kot naraščanje. V »Zakaj«, kjer se ženski glasovi dele, so notranji, polmilni glasovi preredki. »Če rdeče rože« izvajana vzorno. »Zvon« je zaključil prvi del programa.

Sokolstvo.

— Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) poziva svoje članstvo, ki hoče nastopiti pri društveni javni telovadbi 29. maja t. l. ali pri poznejših prireditvah, zlasti na pokrajinskem zletu, v Zagrebu, da nemudoma začne redno posejati telovadbo, kajti obvezne vaje so razmeroma težke in rok zelo kratek. — Zdravo!

Pravni vestnik.

Dr. Henrik Steska,
član upravnega sodišča.

O NABAVI UPRAVNIH PRIPOMOČKOV.

V drugem članku se je povdarjalo, da sta upravno varstvo in upravno skrbstvo glavna načina uprave. Vse upravno varstvo na eni in upravno skrbstvo na drugi strani pa brez pripomočkov ne more obstajati. Treba je še fizičnih oseb, ki vrše vse te posle in treba je stvarnih pripomočkov pri vršenju teh funkcij, a seveda tudi za oskrbovanje teh oseb samih ali za njih plačilo je treba stvarnih pripomočkov in pridobivanje stvarnih pripomočkov zopet ni možna brez fizičnih oseb. Nabava upravnih pripomočkov se tedaj nanaša ali na osebe ali na stvarne pripomočke.

Personalne pripomočke dobiva uprava na dvojen način ali po predpisih javnega prava ali na zasebno-pravni način, t. j. ali s sredstvi, ki so na razpolago le javni oblasti (z oblastvenimi odredbami) ali pa s sredstvi, s katerimi razpolaga tudi zasebnik. Pridobivanje oseb potrebnih za upravo po zasebnem pravu je prosto, njih pridobivanje po javnem pravu pa ali prisilnega ali prostovoljnega pridobivanja oseb po javnem pravu, sprejem delavcev za javne gradnje zgled prostega pridobivanja po zasebnem pravu. Pri javnopravnem pridobivanju personalnih pripomočkov upravlja uprava konstitutivne naredbe, kakoršne so po delitvi posebnih sposobnosti in obremenitve, ter dispozitivne naredbe, kakoršne so povelja in upravnika sila.

Materijalni pripomočki se istotako pridobivajo ali prisilno ali prostovoljno, ali po javnem ali po zasebnem pravu. Materijalne pripomočke delimo v trije glavni vrsti, v finančno, v stvarno in v intelektualno, a vendar služeče obli uporabni. Finančna imovina sedaj le indirektno, a vendarle, s čimur se razlikuje od imovine zasebnikov, ki ni vezana na tak javen namen. Gospodarski uspeh te imovine se sme uporabljati le v namene javne uprave. Semkaj spada n. pr. naložena goovina, vrednostni papirji, plodonosna zemljišča, v zakup dana poslopja, obrtna naprava itd. Upravnika imovina so one stvari, ki služijo neposredno javni upravi in se brez njih javna uprava ne bi mogla vršiti, bodisi da so potrošne t. j. da se z redno uporabo ali takoj in popolnoma ali vsaj vidljivo njih substanca zmanjša odnosno odvoji (n. pr. denar), bodisi da so nepotrošne. K upravnim imovini štejemo n. pr. obratni kapital, uradna poslopja, poslopja raznih zavodov, kakor šolska poslopja, muzeje, bolnice, pokopališča itd. Stvari služee obli uporabi (javne dobrine) so one stvari, ki jih sme vsakdo uporabljati, bodisi vsled njihove prirode, bodisi da pravni red določa in dovoljuje tako uporabo. Ta obča uporaba je omejena ali vsled občnosti uporabe, ki tedaj ne sme izključevati uporabo s strani drugih oseb, ali vsled določite načina obče uporabe. Semkaj prištevamo n. pr. javne ceste in pota in javne vode. Vse te stvari (finančna in upravna imovina in javne dobrine) so ali vže v posesti države in samouprave, ali pa se morejo šele pridobiti. To pridobivanje je kakor omenjeno na dvojen način, močnejše, zasebnopravno ali javnopravno. Zasebnopravno si država ali samouprava pridobiva materialna sredstva na isti način kakor zasebnik. V ta namen se poslužujejo istih pravnih insti-

tutov kakor zasebnik in ustanavljata slična dobičkonosna podjetja kakor zasebnik. Javnopravna pridobitev je možna ali z zakonom samim, ki lastnino določenih stvari ali služnost na njih odkaže državi odnosno samoupravi, ali pa v okvirju zakona s posebnim oblastvenim aktom in sicer s konstitutivnimi naredbami (n. pr. s finančnimi obrem-

nitvami, z razlastitvami, s proglasitvami stvari ali stvari obče uporabe) ali z dispozitivnimi naredbami (n. pr. finančnimi povelji, finančno kaznijo, finančno silo) ali s posluževanjem kakega zakonito določenega upravnega monopola in s posebnim finančnega monopola, ki služi pred vsem pridobivanju finančnih pripomočkov za upravo.

Ustanovitev zveze jugoslovenskih pevskih društev.

Sijajna manifestacija jugoslovenske kulturne skupnosti. — Zanimiva debata o Savezu. — Predlog za sklicanje kongresa vseh slovenskih pevskih zborov. — Hrvati smo nesrečni v tej državi.

V nedeljo dne 6. t. m. ob devetih dopoldne je bilo zborovanje vseh v Zvezi slovenskih pevskih zborov združenih pevskih društev. Zborovanje, ki je trajalo od 9. dopoldne do 12.30 popoldne v dvorani »Glasbene Matice«, je bila sijajna manifestacija vseh navzočih delegatov za kulturno skupnost kljub neosnovanim protestom od strani delegata, ki je zastopal hrvatsko pevsko zvezo, izvenzemski Lisinskega.

Po prezenčni listi so se zborovanja udeležila sledeča slovenska pevstva: »Lira« Kamnik; Grum Josip in Fr. Marinc, pevsko društvo »Velka« v Podveliki, Koroško: Ivan Zapečnik in Bruno Ahlfeld; »Narodna čistalnica« Kranj: Viktor Rus in Rud. Rus; »Glasbena Matica« Maribor: Janko Arnuš in Fran Topič; »Draža« Maribor: Fr. Jarh in Mencinger; »Glasbeno društvo« Zagorje: Korošec in Hladnik; »Lipa« Litija: Ivan Bezeljak; »Glasbeno društvo« Hrastnik: Drago Logar in Dav. Čander; »Pevski zbor ZJZ«: Leon Schubert in Drago Kralj; »Zvon« Trbovlje: inž. Vrbič; »Vravska Vila« Vrsko: Ant. Lokar, I. Vihar in Ivan Stravs; »Pevski zbor bralnega društva« Tržič: Karel Bocak, gospa Heda Uršičeva; »Ljubljanski Zvon«: Drenovec in Matulj; »Slavice« Ljubljana: Dražil in Fratina; »Zvon« Šmartno pri Litiji: Ferdo Tomazin, Fincinger Ognjeslav; »Glasbeno društvo« Kočevje: dr. Sajovic, Fran Katner in Mirko Trost; »Glasbena Matica« Ljubljana: dr. V. Vovk in Josip Skalar; »Sentijski pevski zbor« Ljubljana: Ludvik Štih in A. Gröbming; »Glasbena Matica« Krško: Vekoslav Čander in Leopold Levstik; »Ljubljana«: dr. Logar in inž. Rueh.

V imenu predsedstva Zveze slovenskih pevskih zborov je otvoril in pozdravil občni zbor ravnatelj Matej Hubad. Pozdravil je pred vsemi najiskrenejše došle delegate iz Beograda in Zagreba, in sicer: delegata Manojlovića iz Beograd kot zastopnika Saveza srbskih pevskih zborov, ki reprezentira 64 pevskih društev, univ. prof. dr. Viktorja Novaka, predsednika pevskega društva »Lisinskega« iz Zagreba in zastopnika hrvatskih pevskih društev, ki so izven hrvatske pevske zveze ter R. Matza kot delegata Saveza hrvatskih pevskih društev iz Zagreba. Pozdravil je dalje zastopnika pokrajinske vlade vlad. sv. dr. Vidica.

Med zborovanjem je prišel v dvorano zastopnik ministra prosvete načelnik umetniškega oddelka v ministrstvu prosvete Risto Odavič, ki je bil od navzočih viharno pozdravljen.

Po nekaterih formalnostih, ko je ob enem predsednik Hubad naglašal idealnost pevskih društev, ki stremijo za tem, da po vojni vzbude v človeku idealna stremjenja, so sledila poročila funkcionarjev odbora Zveze. Tajnik Zorko Prelovec je podal kratko, toda zelo pregledno poročilo o delovanju Zveze. Navajal je nastope Zveze pri vseh svečanih prilikah in tudi tedaj, ko je prišla v Ljubljano pevka društva iz Jugoslavije, Zveza je sodelovala po svojih delegatih tudi pri ustanovitvi Zveze jugoslovenskih pevskih društev, oziroma pri redakciji pravih Zveze je posvetila posebno pozornost pevskim zborom na deželi. Založila je več muzikalij, izdajala slednjih je bila na klonjena posebna pozornost. Popolne statistike pevskih zborov ne more podati. Vsi njih je pri Zvezi 36 pevskih društev. Skoraj tri četrtine društev prav lepo deluje in napreduje. Delovanje društev pa ovira pred vsem njih slabo finančno stanje. Premalo je podpornikov. Društva so navezana sama na se. Koncertne prireditve pa najbolj otežkoča državni veselilni davki, v Ljubljani pa še poleg tega občinski veselilni davki, tako da so skoraj koncerti vedno deficitarni. Koncerti imajo res moralni uspeh, toda gmojni le vedno negativni. Koncerti na deželi pa so dalje še onemogočeni radi predrage vožnje. Tajnik je dalje v svojem poročilu naglašal glavne smernice za bodoče delo. Društva naj resno služijo umetnosti, skrbijo naj za naraščanje, ustanove naj v svojih društvih pevske šole. Treba je nam tudi rednega zveznega glasila itd. Vsek pevski zbor naj se zaveda svoje kulturne misije. Zveza jih bo podpirala in prihodnje leto bomo lahko poročali še o večjih uspehih.

Poročilo je sprejel občni zbor s iskrenim odobravanjem na znanje. Blagajnik Zveze, Dražil, je poročal o blagajniškem položaju Zveze. Celokupni promet je znašal 26.812,76 Din, čisti prebitke 2419,46 Din. Svoje poročilo je zaključil s konstatcijo, da nekatera društva neredno plačujejo članarino in da Zveza brez denarja

ja ne more vršiti dane ji naloge, kajti »brez denarja ni not, brez not ni petja«.

G. Perdan je podal kratko poročilo o stanju Zvezinega arhiva.

V imenu predsednika Hubada je dr. Švigelj otvoril za tem zanimivo in zelo živahno debato o ustanovitvi Zveze jugoslovenskih pevskih društev. Razprava je bila kratka, a zelo podučna, kajti pokazala je, da nekateri še ne umejo ločiti kulturne misije od političnih in strankarskih tendenc. Podpredsednik dr. Švigelj je kratko naglašal, kakšne so bile težkoče pri ustanavljanju Zveze jugoslovenskih pevskih društev. O tem sta razmotrivala še dva kongresa, tako v Zagrebu in v Beogradu. Vselej brez rezultata. V Ljubljani je šele danes mogoče, da se sprejmejo pravila te Zveze. Naprosil je nato, da je delegat Saveza srbskih pevskih društev, Manojlović podal zgodovino o ustanovitvi jugoslovenskih pevskih društev.

Delegat Manojlović je v lepem govoru očrtal vse neprilike in težkoče, ki so se pojavile pri ustanavljanju Zveze jugoslovenskih pevskih društev. Pozdravljajo zbor in naglašajo, da kongresa v Zagrebu in Beogradu nista mogla končati tega dela in prihaja baš Ljubljana na vrsto, da uredi to vprašanje. Beograd bo srečen in zadovoljen, če se posreči, da se ustanovi ta Zveza. (Živahno odobravanje!) Za proslavo Mokranjčeve smo definitivno sklenili, da se mora ustanoviti ta Zveza. Pri akciji je bilo opaziti dvoje struj. Ene je bila za samo kolaboracijo, to je da bi ostale sedanje pevske organizacije samostojne in da bi se medsebojno podpirale. Nekateri Hrvati so bili samo za kolaboracijo, a drugi za to, da se ustanovi skupna Zveza in da nastopamo kot Jugoslovenci. Mi smo hoteli pošteno umetniško organizacijo, predlagano je tudi bilo, da bodi centrala Zvezi Zagreb. Savez hrvatskih pevskih društev ni bil za to kombinacijo. Srbi, Slovenci in Hrvati izven Zveze so bili vsi za to ustanovitev. Ljubljana je pozneje prevzela naloge, da izvede akcijo in izdela pravila. Taka je kratka predgovodina Zveze in v imenu vseh srbskih pevskih društev, od katerih sem v imenu Saveza pooblaščen, da se danes definitivno reši vprašanje Saveza jugoslovenskih pevskih društev, da se izvrši likvidacija dosedanjih pevskih zvez in da se danes proglasi edinstvenost pevskih društev. Predlagam obenem, da novi Savez pokrene akcijo, da se čimprej skliče v Prago kongres slovenskih pevskih društev, na katerem se ima ustanoviti Zveza vseh slovenskih pevskih društev. Za te ideje se hočemo dalje boriti! (Viharno odobravanje!)

Univ. prof. dr. Novak Viktor je nato kratko pozdravil zbor v imenu »Lisinskega« in v imenu pevskih društev »Dubrava« (Dubrovnik) in »Jeka sa Jadrana« (Sušak). V enotni Zvezi vidi močno in krepro organizacijo za daljno delo na glasbenem polju. Povdarjal je nekoliko markantnih momentov, ki so zgodovinskega pomena za nas Jugoslovence. Zveza naj ima tudi naloge, da se čimprej ustanovi Zveza vseh slovenskih pevskih društev. Opozarja kot odgovornar na dokaze, ki kažejo genetično linijo razvoja jugoslovenskega naroda, ki ima nedvomno svoj najmočnejši eksploziv edinstva v svoji umetniški duši, ki je ustvarjala in ustvarja dela, izvirajoča iz ene umetniške psihe. Vidi upravičeno možnost, da se po enotni Zvezi pevskih društev poglobi umetniško življenje na našem jugu. Kot prepričan Hrvat je mnenja, da mi Slovenci, Hrvatje in Srbi danes, ko izvršujemo to kulturno nalogo, opravljamo samo od naših idealnih prvoboriteljev započeto delo. Nova generacija po ujedinjenju ima vršiti veliko kulturno misijo na našem jugu. Je za sklicanje velikega kongresa slovenskih pevskih društev v Pragi.

Rudolf Matz, delegat Zveze hrvatskih pevskih društev je nato med splošno napetostjo in pazljivostjo začel zelo obširno utemeljevati razloge proti ustanovitvi. Navajal je edine politične momente. Zbor je ta izvajanja mestoma ogorčeno odklonil. Čuli so se klici: »Čimprej, tembolje! Čemu odlagati z ustanovitvijo! Rudolf Matz je med drugim dejal:

Pozdravljam zbor v imenu SHPD in želim to odprto srce govoriti.

SHPD želi iskrenega in skupnega sodelovanja. Padle so stare meje, ki so delile Slovence, Hrvate in Srbe. Res je to. Odstranjen so zapreke, ki so nas ovirale pri skupnem delu na polju glasbe. Toda po petih letih naše nove države smo mi prišli do prepiranja, da ni še storjeno to, kar bi moralo biti.

Med njegovimi nadaljnjimi izjavami, ki so postajala vedno bolj politična, no, enostransko pobarvana, je vstopil v dvorano zastopnik ministra prosvete načelnik umetniškega oddelka Risto Odavič, viharno pozdravljen, ki se je prav toplo zahvalil za presrčen sprejem, izrazujoč nado, da bo imelo započeto delo srečen in dober uspeh.

Rudolf Matz, ki je prišel vsled ovacij Odaviču, nekoliko iz konteksta, je zatem začel nadaljevati: »Hrvatje smo v tej državi nesrečni! Pri ujedinjenju so bile storjene velike pogreške. Mi Hrvatje še vedno branimo svoj državni ideal! Pogrešno je bilo forsiranje ujedinjenja. Na hitro roko smo se spajali, ne da bi popreje likvidirali svojih starih tradicij.« Govornik je nato omenjal ujedinjenje nekaterih organizacij, kot Sokola, Učiteljsko združenje itd. Sedaj še ni čas za naše združenje, še ni prišel trenutek, da bi se mogli sklopiti v enoten Savez. Delaj vsak na svoji zemlji! Kakor hitro bomo ravnopravni državljani, kakor hitro se prilike spremenijo, tedaj sem tudi jaz za to. (V dvorani velik nemir.) Začel je citati resolucijo SHPD, ki se dobesedno tako-le glasi:

1. Savez hrvatskih pjevačkih društava stoji na stanovitu, da su Hrvati poseban narod sa svojom kulturom i glasbenom tradicijom i da je zato samostalan opstanak našeg Saveza ne samo opravdan nego i potreban, to više, što je naš Savez i najstariji i brojem članova na slavenskom jugu najjači.

2. Savez hrvatskih pjevačkih društava, kao prosvjetna glasbena institucija, spreman je bratski i zajednički poraditi s ostalim pjevačkim Savezima u svim slavenskim državama na razviku i procvatu slavenske vokalne glasbene umjetnosti.

3. U pitanju fuzije Saveza hrvatskih pjevačkih društava sa Savezima srpskih pjevačkih društava i slovenskih pjevačkih društava ne upušta se Savez tako dugo, dok se hrvatsko narodno pitanje u ovoj državi ne riješi.

4. Savez hrvatskih pjevačkih društava smatra se jedinim nadležnim zastupnikom hrvatskih pjevačkih društava prema drugim Savezima, te odlučno odbija strane utjecaje na začlanjena društva.

5. Savez poziva sva hrvatska pjevačka društva na intenzivni umetnički rad, da naše djelovanje bude odlučnim prosvjetnim faktorom u Hrvatskoj domovini.

Podpredsednik dr. Švigelj kot poročevalec o pravih je kratko in odločno zavrnil stališče g. Matza. Ni dopustna politična debata, zato protestira proti temu, da se vlači politiko v razpravo. Omeniti je treba, da mi Srbi, Hrvati in Slovenci nimamo slovenske, hrvatske ali srbske domovine, mi imamo veliko Jugoslavijo! (Viharno odobravanje.)

Hrvatski delegat Matz je pozneje še skušal reagirati in je vedno ponavljal v zatiranju Hrvatov v naši državi. »Mi Hrvatje tu ne moremo delovati! Mi smo trije posebni narodi! (Klici: Eni!) Skušal je nadaljevati v istem smislu. Laj o v o i je kratko omenil, da je treba vzeti izjavo g. Matza z obznanjem na znanje, da je ustanovitev Saveza popolnoma tehničen problem, ki nima nikake zveze s političnimi tendencami. Na kulturnem polju je treba naravnostne linije in se ni mogoče kot v politiki danes nagibati na desno, jutri na levo. (Ponavljajo se v dvorani odločni klici: »Čimprej se ujedimo, za nas tembolje! Čemu čakati in odlaslati! Vse odločnosti je zavrnili stališče g. Matza predsednik Hubad. Končno je hrvatski delegat zapustil dvorano s pristavkom: »Ko bomo Hrvatje srečni...« Klici: »Na svidenje!«

Pravila Saveza so bila nato soglasno sprejeta in predsednik Hubad je zaključil debato o pravih s pristavkom: »To je danes zgodovinski moment, da nam bo omogočeno v prihodnosti boljše delovanje na polju glasbe.«

Sprejeti so bili različni predlogi. Tako predlog za podporo na ministrstvo prosvete, dalje predlog na Češko-slovaško pevsko Zvezo v Pragi, da se skliče kongres slovenskih pevskih društev.

Končno je skupščina z viharnim odobravanjem sprejela na predlog delegata univ. prof. dr. Viktorja Novaka udanostno brzojavko na Nj. Vel. kralja Aleksandra I. to-le vsebine:

»Pjevačka društva iz čitave otadžbine skupljena na kongresu Zveze slovenskih pevskih zborov u Ljubljani dana šestoga aprila oćanovali su Jugoslavenski pjevački Savez. Zlećići da najizraziteje manifestiraju svoju jednodušnu odluku toga istorijskog dana, kad je Jugoslavenski Pjevački Savez odlučio pristupiti organizaciji Sveslavenskog pjevačkog saveza u zajednici sa Savezom čeških pjevačkih društava u Pragu, mole Vašu Veličanstvo, da primi pozdrave i poklone, i gromki jugoslavenski Živio. — Matej Hubad, dr. Švigelj, Prelovec, Manojlović, dr. Novak.«

Sledilo je za tem zelo interesantno predavanje g. Srečka Kumerja »O poziciji v zborovju glasbi.« Končno je bil izvoljen novi odbor Zveze slovenskih

pevskih društev, ki ima voditi začasno funkcijo Zveze, dokler ne izvede pravičljani odbor končne likvidacije dosedanjih Zvez pevskih društev in ne izvrši vseh za ustanovitve Zveze jugoslovenskih pevskih društev potrebnih praktičnih osnutkov.

Po pravih je se sedež Zveze jugoslovenskih pevskih društev Zagreb.

V odbor so bil izvoljeni:

I. predsednik Matej Hubad, I. podpredsednik Fran Šmodč, II. podpredsednik dr. Anton Švigelj, I. pevovodja Zorko Prelovec, II. pevovodja Mirko Premelj. Odbor: Ivan Dražil, Silvan Pečenko, Ludvik Fratina, Jernej Perdan, dr. Viktor Vovk, Vlad. Premrov, Janko Arnuš, Ferdo Tomazin, Revizorij: Karl Lasbacher, Ivan Vehar. Art. odsek: Hubad, Jos. Binobić, Adolf Gröbming, Mirko Premelj.

Jubilej narodnega delavca.

V polni telesni in duševni svežosti in čilosti slavi jutri 8. t. m. svojo 70. letnico g. Josip Sirca, bivši dolgoletni župan v Zalcu, poleg pokojnega Hausenbichlerja eden najzaslužnejših in najodličnejših savinskih rodoljubov. Kakor Hausenbichler tako se tudi Sirca ni nikoli silil v ospredje, bil pa je vsikdar mož na svojem mestu, kamorkoli so ga postavili. Bil je mož dela in vztrajnosti. Vsako stvar, ki se ji je posvetil, jo je z marljivostjo in žilavostjo uspešno izvedel do konca. Bil je vsikdar kremenit narodnjak, neupogljiv značaj, mož, ki je hodil vedno ravno pot. Vse svoje življenje se je odlikoval po svojih srčnih vrlih, imel je vsikdar odprto roko in rad je pomagal vsakomur, ki se je obrnil nanj. Zato je spoštovan in čisljan povsod in njegovo ime je zaslovelo daleč preko ozkih mej Savinske doline. Znan je po vseh slovenskem Štajerju kot eden najboljših slovenskih sinov.

Josip Sirca je bil rojen 8. aprila 1854 v Zalcu, kjer je obiskoval tudi tedaj še le trirazredno ljud. šolo, ki jo je l. 1867. dovršil. Za 4. razred se je pripravil privatno ter vstopil nato v dvorazredno realko v Celu in jo končal 1869. leta z odličnim uspehom. Leta 1887. je bil z. ljubljani izvoljen v občinski odbor ter bil odbornik do 1893. leta. Leta 1890. je sklenil s rajnim gospodom Simon Kukecom, posestnikom žalske in laške pivovarne pogodbo z železniškim uradom deželnega odbora v Gradcu glede gradnje Savinske železnice, ki je stekla po zaslugi žalskega občinskega odbora in žalskega trga in je v to svrhu daroval 4000 goldinarjev, ker bi sicer bila proga speljana mimo griškega križa. Za to občinski odbornik je kazal slavljeno odločno svoje navedeno mišljenje ter neumorno stremel za tem, da se dvobarno lice žalskega trga očisti in da dobi Zalec tudi narodnega župana v osebi rajnega g. Janeza Hausenbichlerja, ki je videl le v očeh g. Josipa Sirca sebi vrednega naslednika in uvedel na žalski občini slovensko uradovanje. Žalskim županom je bil izvoljen g. Josip Sirca leta 1894. ter vodil funkcijo 22 let, to je do 1916. leta. Leta 1896. mu je umrl njegov brat in vrli slovenski rodoljub g. Ernest Sirca, trgovec v Črčah in tajnik Savinske posojilnice v Zalcu. V tem letu je umrl tudi oče žalskih Slovencev g. Janez Hausenbichler, po kojega sursi je prevzel g. J. Sirca administrativno vodstvo Savinske posojilnice, ki ji je še danes polnovereden ravnatelj. Leta 1902. je ustanovil Himelarno, koji je še danes poslovala. Bil je tudi soustanovitelj Zveze slov. garških društev na Spodnjem Štajerskem pod Avstrijo ter tudi zvezin načelnik. V letih 1898—1902 je bil g. Sirca tudi član okrajnega žalskega sveta. Na vseh poljih javnega delovanja si je pridobil g. Sirca za žalski okraj neverenljiv zaslug.

Njegove 70-letne vzorno in plodno življenje zasluži splošno priznanje. Pridružujemo se njegovim številnim prijateljem ter mu iskreno čestitamo. Takih mož potrebuje domovina danes bolj kakor kadarkoli prej. Se ma mnoga leta!

Movi modeli 1924

Znižane cene!

„Scout“ 6/7 HP

Samo Din 27.500.—

na podlagi današnjih kurzov in tarifov
Takošnja dobava
Is laetno salogo

Glavno zastopstvo za SHS

Amerikan Motors Ltd.

LJUBLJANA

Telef. 477. — Dunajska 12.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 7. aprila 1924.

Kdo laže?

Nobena reč ne razkači klerikalcev tako, kakor zasluženo očitje sovraštva in zlobne gonje proti Srbom. Dokler je bilo dobro slovensko ljudstvo še pod katoliško Avstrijo, se klerikalni gospodi ni bilo treba bati, da izgubi valet in s tem tudi pohlevnega konjička, ki vozi vedno tako in tja, kamor veli gospodar. Njegovo apostolsko veličanstvo je že skrbelo, da je bil katolicizem tudi v političnem in zasebnem življenju državljanov na trdnih nogah, kajti vse to so zahtevali višji državni interesi nemškega nasilja nad slovenskim elementom. Klerikalizem je cvetel, ker je imel zanesljivo oporo na najvišjem mestu in vse je bilo lepo v redu, dokler ni prišel prevrat, ki je temeljito zmešal klerikalne štrane. Iz katoliške države, ki je bila, v kolikor se tiče Slovencev in drugih avstrijskih Slovanov, samo katoliška, nikakor pa ne nacionalna, so prišli v Jugoslavijo, ki uradno ni katoliška, pač pa nacionalna, jugoslovenska. V tem tiči vir vse klerikalne jeze. Katoliški Nemci so jim bili ljubši kot pravoslavni Srbi, in da skrijajo to resnico, so klerikalci zlezli v togo slovenskega lokalpatriotizma ter naperili svoje pušice proti srbskemu narodu. Toda gorje tistemu, ki jim pove to odkrito v obraz! Takoj se razkoračijo in odgovore, da so taki očitki laž.

Ko smo v soboto približ sistematično zastupljanje slovenskega ljudstva, ko smo ugotovili, da klerikalci znova besne in izlivajo na Srbe svoje pomije, je »Slovenec« poskočil od jeze in napisal, da lažemo in celo denunciramo celokupno naše ljudstvo. Dobro! Pa pogledajmo, kaj je pisal isti »Slovenec« še nedavno. Takrat smo po pravici ožigosali klerik, hinavsko početje in ko smo citirali niz ogabnih psov na račun srbskega naroda, odnosno njegovih oficijelnih predstavitev, ter ugotovili, da SLS s tem zastuplja slovensko ljudstvo, ker širi plemenski antagonizem in sovraštvo do Srbov, je »Slovenec« zapisal v št. 268 z dne 25. novembra 1923 to-le:

Ne talimo, da se ne bi bilo razširilo v manj poučenih krogih v Ljubljani mnenje, da mi ščujemo proti Srbom sploh. — S temi besedami je povedano isto, kar naglašamo mi. Ali naj pokličemo klerikalcem v spomin odpuščanje, ki je zavladalo med Slovenci za Srbe takoj po prevratu? Takrat ni bilo sence antagonizma ali sovraštva. Danes je zabredel slovenski kmet tako daleč, da začenja sovražiti svojega srbskega brata, dasi živi s njim v skupni državni zajednici in ne more napredovati brez njegove pomoči. Pa ne samo kmet, tudi drugi slovenski krogi se bližajo tej spolzi, usodni poti, in to je zasluga klerikalne gonje.

In če je »Slovenec« pred meseci sam priznal, tedaj se ne moremo načuditi njegovemu opesnemu spominu ali pa nesramnosti, ko nam očita laž in neznačajnost. Iz navedenih besed jasno sledi, na čigavi strani je resnica.

— **Prepovedana šolska knjiga.** Učencem na srednjih šolah so pred kratkim razglasili, da je ministrstvo prosvete prepovedalo Kozennov šolski atlant v hrvatski izdaji prof. Hranilovića in da od šol. leta 1924-25 nadalje ne sme biti noben tak atlant v rokah učencev. Prepovedana pa je knjiga baže radi tega, češ da meje, kakor so označene v atlantu, ne odgovarjajo današnjim mejam evropskih držav in naše kraljevine. Nekdo, ki je ta atlant, ki so ga izdali zagrebški profesorji Hranilović, Modestin in Senoa, natančneje pregledal, je našel, da so v izdaji iz 1. 1922 zarisane že vse nove meje, tako da je ta atlant vsaj toliko poraben, kakor Cvijičeva Karta kraljevine SHS, ki jo je odobrilo isto ministrstvo. Seveda je v obeh Reka označena še kot samostojna država, kar pa vendar ne more biti zadosten razlog, da bi se tako draga knjiga, kakor je Kocenov atlant — stane namreč 150 Din. — kratkoma prepovedala. Pomisliti je še treba, da drugih atlantov razen nemških sploh nimamo. Ali smatra šolska oblast za primernejše, da učenci pri zemljepisnem pouku sploh nimajo nobenega zemljevida pred seboj? Prezreti pa se ne sme tudi ekonomska plat te prepovedi. Rečimo, da jih ima izmed 5000 srednješolcev v Sloveniji vsaj 1200 Kocenove atlante v svoji posesti. To pomeni vrednost 180.000 Din! Ali bi ne bil ta dragi investiciji kapital večidel nepremišljeni ljudi naravnost uničen, če bi morali učenci svoje sedanje atlante pročitati pometati? Prejšnjega prosvetnega ministra je bržčas kdo mistificiral, da je izdal omenjeno prepoved. Upati je, da pristojni činitelji ali profesorjsko društvo opozorijo sedanjega ministra Pribičevića na to dejstvo in da bo leta kot preudaren mož ukaz svojega prednika preklical.

Učenci ne manj kakor starši bi mu bili za tak moder ukrep le hvaležni.

— **II. književna tombola Jugoslovenske Maticice za leto 1924.** Kakor lani, tako bo Jugoslovenska Matica, zvesta svoji obljubi, tudi letos priredila knjižno tombolo. Še so v spominu tedni, ko se je vsa Slovenija združila okoli te lepe domače prireditve, katere uspeh je bil ta, da je šlo preko 6000 knjig med narod. Kdor ve ceniti to stvarilo, bo razumel, kakšno kulturno dejanje je izvršila s tem Jugoslovenska Matica. V tem, da bo književna tombola ostala vsakoletna prireditev slovenskega naroda, leži utemeljena upravičenost in koristnost obstoja tega našega obrambnega društva. Namen naše Jugoslovenske Maticice je, s knjižno tombolo doseči to, da se ves narod vsaj enkrat v letu spomni na svoje višje naloge, ki stoje visoko nad dnevnimi vprašanji. V tej veliki vsakoletni književni ustanovi je skrita silna želja vseh onih, ki se zavedajo oštine časa. Želja poklicati nazaj čase, ko je ljudstvo knjigo cenilo in ko je skoro vsaka slovenska hiša imela svojo domačo knjižnico. Tem željam in namenom hoče književna tombola priti nasproti, pomagati hoče onim številnim, ki knjigo ljubijo in cenijo njegovo kulturno vrednoto, da si to domačo knjižnico ustvarijo. Bolj z mirnim srcem kot lani stopa Jugoslovenska Matica z naznanilom svoje druge književne tombole pred javnost. Vzpodbuja jo velik uspeh lanskega leta, kakor tudi preko 600 zahvalnih pisem vseh onih, ki so bili obdarjeni z dobitki. Nešteti dopisi so jo potrdili v sklopu, da je treba književno tombolo brezpogojno vzdržati in jo letos ponoviti. Posebno od mladine je dobilo tanišstvo Jugoslovenske Maticice toliko vprašani, kedaj se bo vršila druga književna tombola, da ji njo ne moremo več odlašati. Prihodnje dni prične razpošiljati Jugoslovenska Matica prospekte, v katerih bo točen popis dobitkov, kakor tudi potoke igre. Če so bili lani še kakšni nedostaki v organizaciji, kar ni nikako čudo pri prvem poizkusu, bodo isti letos gotovo odpadli. Eno pa je treba poudariti. II. književna tombola mora doseči še večji uspeh kot prva in ga bo dosegla spričo toliko razumevanja slovenskega ljudstva za to našo književno prireditev.

— **Francosko - jugoslovanski trgovski odnosi.** Predsednik francoske republike je imenoval g. Emila Malhaeja, šefa znane ljubljanske trgovke in zaslužnega pospevalca francosko - jugoslovenskega trgovskega zblizanja, za uradnega svetovca francoske zunanje trgovine z delokrogom v Sloveniji.

— **Državni muzej bo začel s dnem 13. ttn.** (cvetna nedelja) otvorjen za splošno poset vsako nedeljo od 10. do 12.

— **25-letnica »Muzičke šole« v Beogradu.** »Muzička šola« v Beogradu slavi danes svojo 25-letnico. Na proslavi zastopata Glasbeno akademijo v Zagrebu Benito Bersa in Fran Ljodica, Glasbeno Matico v Ljubljani pa Karel Mahkovič.

— **Češkoslovski dijaki v Beogradu.** V Beograd so prišli iz Prage dijaki višje trgovske šole. Ogledali so si beografske zanimivosti in nato odpotovali na jug. Ko se vrnejo, jih sprejme kralj v posebni avdiciji.

— **Izplačilo hvalisde podpore.** Finančno ministrstvo je otvorilo kredit ministrstvu za socialno politiko za 77.570.088 D. Iz te svote se imajo izplačati podpore vsem invalidom, ki jo dosega še niso prejeli. Finančne blaginje so že dobile ukas glede izplačila.

— **Iz pošte službe.** Za postarico v Strugah na Dolenjskem je imenovana Julka Faldiga; na lastno željo je odpuščena iz državne službe dnevnika Angela Blekač.

— **Celjske vesti.** Celjsko Sokolsko društvo je priredilo v soboto zvečer in v nedeljo popoldne v velik dvorani Narodnega doma sokolsko akademijo. Proizvajale so se historične prosta vaje članstva, ženski naraščaj je nastopil s župnijski prostimi vajami za leto 1924, moški naraščaj s vajami s palicami za zagrebški pokrajinski zlet leta 1924, ženski naraščaj s telovadnim nastopom po naprepu »Po jezera, katere je sestavil dr. Murnik člani v boksum v dvojicah. Najbolji je bil telovadni ples članice, katerega je sestavil dr. Murnik. Pri nedeljski akademiji je nastopila tudi deca. Po končanem sporedu so se razdelile naraščajnikom tekmovalne diplome.

— **Umrli je nadstržnik v p. g.** Karol Kranec v 53 letu svoje starosti. — **Nočno lekarniško službo** ima ta teden lekar »Pri Orle« na glavnem trgu. — **Za družna Zveza v Celju** ima svoj občni zbor dne 13. aprila dopoldne v dvorani Mestne hranilnice. — **Predavanje.** V sredo 9. ttn. se vrši zvečer ob 20. v Narodnem domu predavanje o davkih. Predaval bo g. davčni nadzornik Mešič iz Maribora. Predavanje priredi organizacija dem. stranke v Celju.

— **Mariborske vesti.** — **Občinska seja** v znamenju volitve. Za predzadnja seja je objektivnemu opazovalcu razgrnila svoj pravi obraz: pripravljeno občinsko volitve. Takrat se je večini posrečilo, da ni prišlo do demaskiranja. To pa se je zgodilo v zadnji seji dne 4. aprila. V razpravo je prišla zadeva Pokojninskega zavoda, ki hoče občni pomagati pri izvedbi elektrifikacije ozir. razširjenju električnega omrežja in tudi zgraditi svoje poslopje na voglu v Franciškanske ulice. V tajni seji je bila ta stvar rešena brez vsa-

kih težav. Toda ko se je zopet otvorila javna seja in je obč. svet, dr. Jezovšek zahteval reorganizacijo odsekov, se je pričel nemir v zbornici, ki se je nato razvil v vihar ob predlogu, naj g. župan ne pušča zastareli gotovih aktov. To je bila intonacija, ko pa je g. Roglič prišel na dan s konkretnim slučajem prošnje o najemu mestnega kina, je nasal pravi lom. Ta na sebi nedolžna kritika je izvala odgovoditve seje, ki bi imela rešiti toliko važnih zadev. Pa gre pri tem še za nekaj več. Obč. svet, g. dr. Jezovšek se čuti žaljenega, ker je g. župan njegovo izvajanje označil z izrazom »blebetanje«. Dr. Jezovšek je zahteval zaodsenje, župan ga noče dati in ga ne bo dal. Ako dr. Jezovšek vztraja pri svoji groznji, je bila to zadnja seja pod dosedanjim režimom, kar bo tem bolj kuriozno, ker bi v tem slučaju dala povod za preuranjen konec baš one stranke (SLS), ki je dala povod za začetek sedanjega režima. Kaj pokaže temu občinarji? — Dve zgodovinski kulturni prireditvi. V petek in soboto se je Maribor privoščil dve izredni kulturni prireditvi, na katerih so prireditelji s osirom na desolatte razmere nezanimanja za take prireditve lahko ponosni. Znani glasbeni publicist g. prof. Družović je po dolgem trudu v petek zvečer v slavnostni dvorani moškega učiteljskega aranziral večer z »Glasbeno - zgodovinsko Besedo« po češkem vzorcu. Spored je bil bogat, skoro prebogast za neprimerno udeležbo. Otvoritveni govor je imel predsednik Zgodovinskega društva g. prof. dr. Fr. Kovarčič, spominjajoč na veliki nacionalni pomen »Besede« za mariborske Slovence v preteklosti. G. prof. Družović je predaval o glasbenem življenju v Mariboru v preporodni in romantični dobi. Predavanjem je sledil zanimiv glasbeni del sporeda, kjer je nastopil med drugim tudi g. notar ASČ, slovač pevec tenorist in sicer je pel tudi nekatere doslej neobjavljene skladbe (Benjamin Ipatovic: »Prisega«, dvospev za g. Družović in g. ASČ. Prireditve se je udeležil tudi škof dr. Karlin. Da ni bilo ta večer gledališča z gostovanjem dunajske operne pevke ge. Debieke in poleg tega še občinske seje, bi bila udeležba gotovo lepša. — Po tem vzeledu smo se naravnost bal, da drugo kulturno prireditev v soboto zvečer v Narodnem domu: Proslava 100-letnice rojstva Branka Radičevića. Slov. Citanica in Sokolsko društvo sta s to prireditvijo v veliki dvorani Narodnega doma mnogo riskirala. Vendar lep uspeh ni izostal. Čeprav bi bil lahko še lepši, osebno od srbske in hrvatske strani. Po dolgem času smo imeli zopet priliko pozdraviti naše srbske častnike ozir. zastopnike naše volje v zelo častnem številu. Po ovverturi slovenskih melodij je podal g. urednik Borko obširno zanimivo sliko o Br. Radičeviću in njegovi dobi, v kateri se z Radičevićem srečujejo tudi naši duhoviti veličani Prešeren itd. G. predavatelj je žel za svoje temeljito in posebno za nas Slovence ponosno predavanje burno odobravanje. Istotako tudi g. M. Jovanović, Dušan Karadžić ter g. V. Petrović za res originalne recitacije iz najlepših Brankovičevih pesnitev. Glasbene točke je izvajal orkester Sokolskega društva, katerega javni nastop je odmeval v splošnem priznanju, na katerega sme biti naš Sokol ponosen. — **Narodno gledališče.** Tudi gostovanje v operi »Bohema« v petek zvečer je g. Debieka žela siljen uspeh; gledališče je bilo skoro se bolj polno kot prvi večer. V soboto se je ponovila opereta »Umetniška kralj«, v nedeljo pa se je vršila premijera Pinžgarjevega »Divjega lovca«.

— **Pijanske vesti.** Nov zdravnik. Zdravnik dr. M. Mrgole se je naselil v Ptuj, Ljutomerska cesta št. 3, nasproti gostilne Zupančič. — **Smrtna kosa.** Te dni je umrl tukaj g. I. Kraker, brat tuk. veletrgovca z manufakture Alojzija Krakerja. — **Svinjski sejem** se vrši dne 9. ttn. kakor običajno. — **Tržne cene v Ptaju.** Govedina za kg od 20—25 D. telatna 22,50—25, svinjetina 25—36,25, jaja za komad 1,25 Din domača mast za kg 40—42,50 Din krompir za kg 1,25—2, krma od 75—150 D za 100 kg, premog za 100 kg 50 Din. Premog drveni za 100 kg 34 Din.

— **Smrtna kosa.** V Kranski gori je umrl v nedeljo g. Joško Pečar, slušatelj filozofske fakultete na univerzi v Ljubljani, v najlepši mladeniški dobi. Blag mu spomin!

— **Iz Beograda.** Na Adi Ciganliji pri Beogradu so našli truplo nekega neznanca, za katerega se je ugotovilo, da je ponesrečen identičen z Lajošem Hriplem, ki je izginil pred dvema mesecema. — V Beogradu je bil prijet seljak Stanko Jovanović iz Mirjeva, ki je prodajal pse fine pasme. Jovanović je priznal, da mu pse dobavlja beografski konjač, ki jih polovi po ulicah. Podletnega konjača, ki je na tako »radikalne« način spravil pse s sveta, je policija aretirala.

— **Pijanec Bog varje!** Iz Naše na Hrvatskem javljajo zagrebški listi čudovit slučaj kako si je ohranil življenje neki kmet. Pri tamošnji železniški postaji so bile zaprte zapornice, ker je prihajal vlak. Malo pred prihodom se je čez zapornice prekatil neki pijan seljak ter je padel s svojim težkim telesom med tračnice tako, da mu je glava obvisela na eni tračnici. Na postaji stojeti ljudje so ga opazili, zamenjali pa je bila vsaka pomoč, kajti tovorni vlak z dvema lokomotivama in 24 vozovi je bil že v seljakovi bližini. Kaj bo? Ljudje so trepetali, zakrivali so si obraze, da ne vidijo grozne nesreče. To gled čudo! Ko je vlak prevozil, je za njim vstajal pijan seljak in v pozdrav mahal s klobukom. Kaj se je bilo zgodilo? Lokomotiva je vozila počasi in ko se je prvo kolo dotaknalo pijančeve glave, jo je tako odmaknilo v sredino tračnic, da je potem vlak vožl, a pijanec je ležal nepokodovan pod vozovi. Velikanski in nenadni ropot pa je pijanec streznil mahoma in ko je vlak prevozil, je bil pijanec v polni svoji zavesti. Res pravi pregovor: Pijanec Bog čuva samo dole, dokler se v jamo ne zvrne!

— **Težke nesreče.** Anton Habjan, 28 letni delavec v Kemični tovarni v Mostah, je popravil verigo, ki visi nad kotlom. Veriga se je nenadoma utrgala in Habjan je padel v kotel, kjer je dobil težke opekline. — **Martij Dvojak,** ženo kmetnika južne zel. iz Reke pri Kočevju, je napadel na cesti neki neznanec in jo udaril s kolom po glavi. Bila je težko poškodovana. — **Marija Martinčič,** 44 letna posestnica iz Gorinje vasi pri Stari Loki, je neabirala v gozdu drva, pri čemur ji je zdrsnilo in je zdrčala s hriba. Dobila je težke poškodbe po vsem životu. Vsi poškodovanci so bili prepeljani v ljubljansko bolnico.

— **Velik vlom v Novem Sadu.** V Novem Sadu je bilo vlomljeno v trgovino Geze Piskera. Tatovi so odnesli raznega blaga v vrednosti 70.000 Din.

— **Drzen vlom v trgovino.** Poročajo nam: V noči dne 3.—4. ttn. je bil izvršen drzen vlom v trgovino g. Draga Čoka v Sv. Jerneju pri Ločah. Vlomilec so vdrl skozi stransko okno v trgovino izruvali z debelim drogom močno železno okensko omrežje in si na ta način napravili pot v prodajalno. Izbrali so si samo najboljša suknja, svil. batiste platno, konfekcije, plete in rute. Izropali so tudi vse predalčke s kavo, grozdiki, rožinami in sladkorjem, odnesli slanino, sir, žganje in izpili okoli 30 jaje. Izginili so brez sledu. Škoda znaša čez 30.000 Din. Orožniki so pridno na delu.

KINO

Liublanski dvor
predvaja še danes 7. in torek 8. t. m.
Krasen, eleganten, moderen
film
Atons Fryland -- Aud Egede Nissen

Na robu prepada

Velika cirkuška atrakcija v 6. dejanjih
Režija slavnega
D. Buchowetzkyja režiser filma
„PETER VELIKI“

Predstave vsak dan ob 3., pol 5., četrt na 8. in 9.

»NA ROBU PREPADA«

Kino »Liublanski dvor«.
Vrtljivi življenja... S to sliko pričenja film »Na robu prepada«. Uprav simbolično in karakteristično je izražen s tem svet filma. Vrste se prizori iz veletoka življenja: ljubav, pozija, zakonolom, koristolovstvo, špekulacije, panika na borzi, senzacije v cirkusu itd. Zares je bil vsak gledalec in katerih »Liublanski dvor« včeraj ni imel malo, naravnost vznemirjen nad eksotičnimi krasotami tega filma. V glavni vlogi sta apartna Aud Egede Nissen in priljubljeni Alfons Fryland. Dejevtvo, da je film režisiran od Buhoretzkega (režiser Petra Velikega) daje jasno spričevalo o njega kakovosti. Film se predvaja do četrtka.

DRZEN VLOM V IZLOŽBENO OKNO TVRDE J. MAČEK.

Ljubljana postaja res velemissna. Vlom, rop, tatvine in umori so na dnevnem redu in skoraj ne mine dan brez senzacij. Policija je sicer v zadnjem času z vlomilci radikalno pomedla, vendar se zdi, da imamo zopet opraviti z dobro organizirano, spretno vlomilsko družbo, kar dokazuje drzen vlom v izložbeno okno tvrde J. Maček na Aleksandrovi cesti.

KAKO IN KDAJ JE BIL IZVRŠEN VLOM?

Trgovina tvrde Maček se nahaja na eni najpomembnejših ulic našega mesta, na kateri je tudi ob vsakem nočnem času opazati številne pasante. — Vlom je bil izvršen v noči od sobote na nedeljo. Gospa J. Maček se je nahajala v soboto zvečer do 22. ure v trgovini in je prirejala s pomočjo g. Antona Sirca izložbeno razstavo. Izjemoma je ostala izložba topot razsvetljena tudi preko noči in kot običajno je bila varovana z močnim in modernim železnim omrežjem. V bližnji trgovini je gorela tudi plinova poulična svetiljka.

Ko je nato g. Sirca naslednje jutro, t. j. v nedeljo okoli 6. zjutraj prišel pred trgovino v namenu, da pogasi luči, je srečal na Aleksandrovi cesti službojočega stražnika, ki mu je izjavil: »Kaj pa ste delali z vašo izložbo, da ste ubili žipo?« Presenečen je g. Sirca obstal in je res takol opazil, da je izložbeno okno res ubito, opazil pa je tudi, da je izložba vsa izropana. Listki, ki so bili pritrjeni na ukradenih predmetih, kakor tudi šopki umetnih vijolic, so ležali razstreseni okoli izložbe in sled je kazala, da so jo vlomilci mahnil po Gledališki ulici. Vlom je bil izvršen na naravnost neverjeten način. Šipa izložbe je bila na desni strani razbita in v njej se je nahajala majhna odprtina. Železno omrežje, ki je zelo gosto spleteno, je ostalo nepoškodovano. Naravnost neverjetno pa je, kako so mogli vlomilci potegniti skozi odprtino šipe in omrežja šest komplicitnih moških obkles in en povrtnik. Čudno je tudi, da so mogli izložbo izprazniti na levi strani. Brez dvoma so morali vlomilci imeti s seboj zakrivljeno palico, s katero so potegnili predmete k sebi. Za to deo so rabili najmanj dobre pol ure in je res zagotvet, da jih ni nihče opazil. Vlom je moral biti izvršen med 3. in 4. uro zjutraj.

UKRADENI PREDMETI.

Ukradenih je bilo vsega skupaj šest obkles in en plašč. Ukradeno so bile sledeče obkles: 1. temnorjava koverkot obkles, 1. siva anksleka obkles, 1. zelena koverkot obkles, 1. rujavkasta koverkot obkles, 2. sportni obkles in 1. koverkot plašč, drap barve. Skupna škoda ukradenih predmetov znaša okoli 12.000 D in škoda na razbiti šipi tudi okoli 12.000 D. Vsekakor je to eden najdržnejših vlomov, kar smo jih imeli zadnje čase v Ljubljani.

— **Nobenih novih momentov v preiskavi proti Jerančiču.** Zločin na Vodovodni cesti je še vedno zavil v mistično temo. Kakor smo poročali v soboto, je policija prišla trgovskega pomočnika Karla Č., ki je baže izpovedal za Jerančiča zelo obremenilno besedo. Inkrimniranih besed na pri zaslišanju na policiji in pri kasnejši konfrontaciji z Jerančičem ni držal v polnem obsegu in dotični očitki je deloma odgovarjal resnično. Govorica, ki se je razširila po Ljubljani, da je baže Jerančič kupil revolver v kavarni »Leon« od nekega Primorca, je brez podlage. Jerančič, ki je bil v soboto oddan sodišču in je bil tudi že od preiskovalnega sodnika zaslišan, dosedaj ni priznal zločina in dosledno zanika svoje dejanje. Vsekakor pa govore indicije zoper njega. Znan je, da je bil Jerančič svoječasno radi vlomov v trgovino Angeloslava Hrastnika na Karlovski cesti obsojen na 1 leto ječe. Tudi takrat je, kljub temu, da bi ga bili kmalu zasodili pri vladu, skoraj tri dni zanikaval vsako krivdo. Policija ima torej opraviti s skrajno ciničnim človekom.

— **Najcenejše in najnovejše obkles** se dobe samo Selenburgova ulica št. 3 pri Gričar & Mejač.

— **Kar Vi potrebujete,** to je Elzaflud. To pravo domače sredstvo, katero prežene vaše bolečine! Polzkušna pošiljka D 27. — Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 238, Hrvatska.

Turistika in sport.

DOMAČE NOGOMETNE TEKME.

— **Zagreb, 7. aprila.** (Izv.) Gradjanski: Sparta v tekmi za pokal 4:1. Hašk: Concordia 4:0.

— **Beograd, 7. aprila.** (Izv.) Beogradski športni klub je porazil prvaka Beograda Jugoslavijo 2:0.

Hermes: Primorje 3:0.

Lask: Ilirija (rez.) 6:0.

S. K. Primorje prvak Slovenije

v cross countryju za l. 1924.

Včeraj popoldne se je vršil cross country za prvenstvo Slovenije 1924, pri katerem je zmagoval mlado moštvo S. K. Primorje v postavi Ravnikar, Glavaški in Stofa. V cellem so nastopili štiri moštva: Primorje, Ilirija, Jadran in Laska. Prvo je doseglo najmanj, t. j. 12 točk in s tem zmago, Ilirija se je postavila na drugo mesto s 16 točkami, sledil je Jadran s 23 točkami in Lask s 31 točkami. Tekalci so dospeli na cilj v sledečem vrstnem redu: 1. Hribovšek (Ilirija) v 25' 16"; 2. Ravnikar (Primorje); 3. Podpac (Ilirija); 4. Kovačević (Primorje); 5. Kristan (Jadran); 6. Stofa (Primorje); 7. Matejaš (Jadran); 8. Gruntar (Lask); 9. Glavaški (Primorje); 10. Gruntar D. (Lask); 11. Čuk (Jadran); 12. Hlašk (Ilirija); 13. Slapničar (Lask); 14. Weiha (Ilirija).

INOZEMSKÉ NOGOMETNE TEKME.

— **Budimpešta, 7. aprila.** (Izv.) Nepričakovano senzacionalen je bil rezultat včerajšnje nogometne tekme med reprezentanco Madžarske: Italija. Izid je vse presenečilo. Tekmi je prisostvovalo okrog 15.000 oseb. Rezultat tekme je bil za Italijane naravnost porazen v razmerju 7:1. Italijansko moštvo je bilo zelo slablo organizirano in bi se bilo lahko ubranilo treh golov. Vzrok, da je Italija bila tako porazena, tiči v tem, ker je najboljši Italijansko moštvo Genove in Bologne zadnji moment odreklo udeležbo in je bila reprezentanca sestavljena iz manj kvalificiranega milanskega moštva.

— **Dunaj, 7. aprila.** Rezultat včerajšnjih prvenstvenih tekem je prinesel jasnejšo sliko v stanje prvenstva. Amateurji in Vienna izkazujejo sicer enako število točk, vendar imajo Amateurji boljše diferenco golov. Rezultati včerajšnjih tekem: Amaterji: Slovenija 2:0, Admiria: Hakoah 1:0, Sportklub: Ostmark 3:0, Wacker: WI 2:2, Herba: Simering 0:0, Vienna: Rapid 5:1.

— **Praga, 7. aprila.** (Izv.) Prva mednarodna tekma češkoslovanskega nogometnega reprezentančnega moštva je prinesel Češkoslovakom zmago. Rezultat tekme Praga: Berlin je bil za Berlin naravnost porazen. Razmerje 4:0.

Ilirija: Jadran 7:0, (1:0) Poročilo o tekmi še prihaja.

— **Prvi lovski zabavni večer,** ki se je vršil dne 5. t. m. v »Kaznine«, je bil prav dobro obiskan. Poleg lovcev je bilo navzočih mnogih drugih, ki sicer niso lovci, a so kot prijatelji vsele lovške družbe pršli med zelene sukne in se prav dobro in po domače zabavali ob raznih, po članih »Slov. lovškega društva« izvajanih komičnih pri-zorih. Godba je prav pridno svirala, zato tudi animirani ples ni izostal. Tudi petja ni manjkalo. Imeli smo tudi priliko, prvič slišati lepo novo lovsko pesem.

— **Naš nogometni team na olimpijadi.** Beogradski športnik Kulundžić predlaga v »Politiki«, da savezni kapetan ne sestavi dveh moštvev iz doslej nominiranih igralcev na način, kakor je bil objavljen, to je brez vsake notranje sorodnosti med poednimi igralci, marveč, da izvrši poizkusno tekmo na ta način, da izpolni Haška z igralci beografske Jugoslavije, Gradjanskega pa z igralci ostalih podsavezov.

Gospodarstvo.

NAJNOVEJŠA DAVČNA DOLOČILA FINANČNEGA ZAKONA ZA LETO 1924/1925.

»Službene Novine« z dne 1. aprila 1. br. 75—XIV. objavljajo finančni zakon za l. 1924-25, ki vsebuje za Slovenijo sledeče važne davčne odredbe:

1.) S čl. 149 je doba zastaranja pravice za odmero neposrednih davkov v pokrajinah izven Srbije in Črne gore podaljšana od 8 na 10 let.

2.) Člen 115. finančnega zakona je popolnjen nastopno: »od domačih, pa tudi drugih družb, zavezanih javnemu polaganju računov, pri katerih presežek dohodka za l. 1920. ne presega 10.000 D, se ne bo pobral davek na vojne dobičke za l. 1920.

3.) S členom 151. je popolnjen člen 11. zakona o davku na poslovni promet, ki zadeva poslovanje pri presojenju pravilnosti vloženih prijav v obliki čl. 116. finančnega zakona za l. 1922-23. brez bistvenih izprememb.

4.) Člen 157. ureja obdavčevanje službenih prejemkov državnih nameščenecv izza dne 1. maja 1924 in sicer za uradnike in oficirje izven kategorij 5 %; za uradnike in oficirje v kategorijah 4 %; za poduradnike, podoficirje in slugo 3 % od službenih prejemkov brez draginskih doklad.

5.) Glede obdavčevanja službenih prejemkov zasebnih nameščenecv določa čl. 158., da se izloči iz odmerne podlage iz naslova davka prostih draginskih doklad znesek, ki ustreza višini draginskih doklad po zakonu z dne 27. februarja 1922.

Na ta način se obdači tudi državne pogodbenice uradnike, ki dobivajo honorarje.

6.) S čl. 159. se obrestni hranilnih vlog in tekočih računov, ki ne presegaajo na leto 5000 dinarjev, oproščajo vseh državnih davkov, avtonomnih doklad in invalidskega davka od 1. aprila 1924 dalje.

7.) Davčne zamudne obresti so po čl. 161. povišane od 6 na 8 %.

8.) Davčni minimum za dohodnino v Sloveniji je s čl. 201. izjemoma povišan od 2500 na 5000 Din.

9.) Člen 210. daje finančnim delegatom pravico, da odpišejo posameznim davkoplačevalcem predpisano plačarino, ako se uverijo, da bi prisilno iztirjanje ogrožalo obstojno davkoplačevalca, oziroma njegovo družino.

10.) S členom 288. je priznana takša prostost trgovskim sklepnim pisom, ki so bila zavezana do konca meseca marca t. l. 2 % takst. Ta člen se glasi:

»Pripombi 5. far. posl. 12 takse tarife zakona o taksah se dodaja:

Tej taksi niso zavezane pogodbe o nakupu in prodaji stvari ali blaga, ki je namenjeno neposrednemu konzumu ali za preprodajo (trgovska sklepna pisma).«

S tem je ustrezno prvi potrebi neoviranega trgovskega prometa v smislu ponovnih zahtev Trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo, ki se je zadnjega pol leta večkrat pečala s takšno dolžnostjo trgovskih sklepnih pisem in posledno zahtevala, da se oprosti ta določba vsake takse.

11.) Člen 289. ukinja odredbo fin. zakona o proračunskih dvanajstih za mesec julij, avgust in september 1923 o kuluku. Oblastvom, okrožjem, županijam, okrajem in občinam se preprišča, da za pota, ki so jim izročena v upravo in vzdrževanje, vzdržujejo ali s dokladami ali z uporabo ljudskega dela na način, ki ga določi minister gradjevin s posebnim pravilnikom.

OBCNI ZBOR LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE.

Včeraj (dne 5. aprila 1924.) ob 16. se je vršil v bančni dvorani Ljubljanske kred. banke v Ljubljani ob številni udeležbi delničarjev XXIV. redni občni zbor. Zastopniki je bilo nad 210.000 delnic, tedaj skoro dve tretjini delniške glavnice. — Predsednik dr. Karel Triller je po kratkem pozdravu navzočih očrtal splošno gospodarski položaj v naši državi, opozarjal na težko demaro krizo, v kateri se je nahajalo naše celokupno gospodarstvo, na kreditno politiko Narodne banke, ki ni zadosti izdatno podpirala trgovine in industrije, ki jim tudi ostali zavodi niso bili zadostna opora radi pomanjkanja sredstev. Denarna kriza je povzročila boj za vlogami, dvig kreditnih obrestí do nemogoče višine 15 in še več odstotkov, valed česar so tudi debetne obrestí morale porasti na 20%, a so poraste tudi na 25 in več odstotkov. Jasno pa je, da tudi najkrepkejša industrija tega ne smore, ker je izpostavljena s svojimi dragimi investicijami v inozemstvu, ki mu je kapital na razpolago. Naravna posledica je brezposelnost. A tudi poštna trgovina ne prenese takih bremen, prisiljena je, prevažati jih na konsumente. Splošna draginja mesto ne oblažena sledi. Neznosnih posledic, v katerih živimo niso krive banke, ki se gibljejo po večini v mejah dopustnosti. Ako plačujejo same okrog 14% obrestí, morajo pri današnjih visokih davkih in rezijskih izdatkih zahtevati vsaj 20% od svojih dolžnikov. To nezdruživo razmere so posledica denarne in kreditne krize, katero je treba odpraviti, da padejo s njo ne posledice.

Generalni ravnanje Triller je poudaril o finančnem zaključku ter opozarjal slasti na naraščanje bančnih poslovov t. l. 1923. v primeri s letom 1922.

Na občnem zboru delničarjev predloženo tiskano poročilo za leto 1923 vsebuje sodelo zanimiv oris splošnega gospodarskega položaja v naši državi in slasti v Sloveniji. Nadalje očrtava v kratkih potezah delovanje našega najstarejšega slovenskega bančnega zavoda, ki je kot vsa prejšnja leta od svoje ustanovitve v letu 1900 nadalje, podpiral tudi v letu 1923. najizdatnejše domačo trgovino, industrijo in obrt, zadostil radi svoje likvidnosti v okviru dovoljenih kreditov vsem zahtevam svojih starih poslovnih prijateljev, ugodil pa s dovolitvijo novih kreditov tudi številnim novim strankam. Letno poročilo navaja imenoma številna industrijska podjetja pri katerih je banka udeležena in jih financira, ki večinoma, kar izpričujejo izplačane obrestí, pričakovane dividende, dobro uspevajo. Poslovanje družniškega zavoda, katerih število se je pomnožilo z ustanovitvijo podružnice v Crnomlju na 12, je bilo povsem zadovoljivo ter so podružnice primerno prispevale k doseženemu uspehu zavoda. Banka je v poročilnem letu zvišala trikrat svojo delniško glavnico in sicer poleti od 20.000.000 na 25.000.000 dinarjev z izdajo 50.000 novih delnic, v decembru 1923 od 25 milijonov na 37.500.000 dinarjev z zvišanjem nominala vseh do tedaj izdanih delnic od 100 na 150 Din iz nabranih rezerv in nato od 37.500.000 na 50 milijonov dinarjev z izdajo 83.333 novih delnic d. Din 150 nom. Vse te transakcije so bile zaključene ob sodelovanju prijateljskih zavodov in skupia s popolnim uspehom. Celokupni promet banke v minulnem letu je presegel znesek 28 milijard, blaginjski promet pa 12 milijard Din. Vloge na knjižice in vezane vloge v tekočem računu presegajo iznos 100 milijonov, ostali upniki 231 milijonov dinarjev; rezerve banke so izkazane z zneskom skoro 10 milijonov. Pokojninski fond presega 2 milijona, celokupna pasiva vstavi čisti dobiček 8.210.756.14 Din, 422 milijonov dinarjev. Kot glavna aktivna imenota nastopiti dolžniki z nad 300 milijoni, menice z nad 41 milijoni, blaginjska z 11 1/2 milj., vrednostni papiri z 19 milijoni, konzorcijski računi s 9 milj., realitete z 18 milj. dinarjev v katero postavko so vpoštevane bančne palače v Ljubljani ter bančne hiše v Celju, Crnomlju, Mariboru, Novem Sadu in Splitu. Račun zguhe in dobička izkazuje napredovanje prejemkov iz obrestí ki znašajo nad 30 milijonov in izdatno napredovanje iznos ostalih bančnih poslov, ki presega 12 milijonov dinarjev. Izplačane obrestí so se radi naraščajoče obrestne mere za vloge zvišale na skoro 21 milijonov dinarjev. Upravi stroški so ostali neizmerno manjši. Naraščajoča draginja je zahtevala večkratno regulacijo službenih prejemkov, tako da se je postavka za plače zvišala nad 10 milj. dinarjev. Več kot potrošila pa se je postavka za davke, ki dosega skoro 3 1/2 milj. Din.

Na predlog nadzorstva so se odobrili delničarjem predloženi računski zaključki, upravnemu svetu se je podelil absolutni, ravnanstvenemu in uradništvu pa je bila izrečena zahvala za uspešno in pošteno vodstvo in delo.

Občni zbor je na to sprejel soglasno predlog upravnega sveta glede razdelitve čistega dobička za leto 1923 v znesku 8.210.756.14 dinarjev ter poleg statutarnih taniem upravnemu svetu in nadzorstvu določil Din 4 1/2 milj. za izplačilo 12% dividende po 18 dinarjev (lani 17 Din) na delnico, dodelil 2.409.228 dinarjev kot dotacijo rezervam, 250.000 Din kot dotacijo pokojninskemu fondu določil 250.000 Din za izplačilo bilancne nagrade uradništvu ter sklenil, prenesti ostanek 111.458.14 Din na račun zguhe in dobička za leto 1924.

12% dividendo v znesku 18 Din na delnico izplačujejo proti vročitvi kuponov počenši a 7. aprilom 1924 centrala Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani in njene podružnice v Brezicah, Celju, Crnomlju, Gorici, Kranju, Mariboru, Metkoviću, Novem Sadu, Ptuj, Sarajevu, Splitu in Trstu. Slavonska banka d. d. v Zagrebu in njene podružnice, Hrvatsko-slavonska zemaljska hipotekarna banka v Zagrebu in Češka komerčni banka v Pragi.

Na občnem zboru so bili soglasno ponovno izvoljeni članom upravnega sveta g. Dr. Karel Triller, Fran Bonač, Ivo Jelacín, Iva Korčencan, Lad. Pečanka, dr. Alojzij Kokali, dr. Edo Šlajmer, Urban Zupaneč. Potrjena je bila kooptacija članov uprave, g. Makso Antiča, Vladimir Arka in Avgust Praprotnika ter sta bila končno na novo izvoljena kot člana uprave g. dr. Fr. Černe in Franc Woschnagg. V nadzorstvo banke so bili izvoljeni dosedanjí člani g. dr. Peter Defranceschi, Avgust Jenko in Anton Škof in kot nova člana g. Ciril Pirc in Bela Milčič. Iz upravnega sveta izstoplemu članu g. Viktoru baronu von der Lippe in iz nadzorstva izstopilima članoma g. Evgen Legatu in Fran Pretmarju, je bila izrečena zahvala za njihovo sodelovanje pri zavodu. Občnemu zboru je sledila seja upravnega sveta, na kateri je bil soglasno izvoljen predsednik banke dosedanjí predsednik, g. dr. Karel Triller, podpredsednikom pa poleg g. Alojzija Vodnika g. Avg. Praprotnik.

S Sodelovanje francoskega kapitala v Jugoslaviji. V finančnih krogih na Dunaju vzbujajo pozornost vest, da je bila med »Slavonsko banko« v Zagrebu odzroma v Ljubljani in med »Banque des Pays de l'Europe Centrale« v Parizu podpisana pogodba, glasom katere se ta banka z znatnim zneskom udeleží predstoječega zvišanja glavnice »Slavonske banke«. »Banque des Pays de l'Europe Centrale« je prejšnja »Länderbank«, ki je po prevratu prešla v francoske roke. Njen kapital znaša 100 milijonov frankov. Od teh je 80% v francoskih rokah. Sedaj banka je v Parizu, a kar je močeno Ar-

stija dovodit v posebni zakonik. Med francoskim in jugoslovenskim gospodarstvom je s tem ustvarjena močna zveza, ki bo gotovo v korist našemu gospodarstvu.

— Posojilo hipotekarni banki se ima te dni zaključiti v Svici in sicer v znesku 15 milijonov sv. frankov, ki se jej izplačajo s kurzum 80%, v obrestni 7%. Posojilo se ima vrniti v 19 letih. Glede uporabe tega kolikor toliko ugodnega in potrebnega posojila se ima že sklepali. Gotovo pa je, da se vporabi za železniške zveze in pristaniška dela na Sušaku in v Dalmaciji. Ali se pri železniških spojih ne misli prav nič vpoštevati naša, toliko razlagana nuna in neodvisna slovenska zveza z morjem? Gotovo spadajo te naše želje in potrebe tudi med prve točke sušakega spoja!

— O češkoslovaški udeležbi na vzorčnem sejnu v Lipskem. Dvesto češkoslovaških tvrdí se je udeležilo vzorčnega sejna v Lipskem. Obiskovalci so obhodovali češkoslovaško steklo in porcelan, za katere izdelke so si privržili Čehoslovanci razpečevališče na italijanskih, belgijskih in angleških kolonijalnih tržiščih.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 7. aprila. Sprejeto ob 12.

Devize: Curli 1413—1423, Pariz 472.50—477.50, London 351—354, Dunaj 0.1138—0.1153, Praga 240.90—243.90, Trst 357.75—360.75, Newyork 80.15—81.15, Budimpešta 0.1075—0.1375, Valute: dolar 79.375—80.375.

Efektí: 7% inv. pos. 1921 65.50—66.50 2 1/2% drž. renta za ratnu štetu 145—150, Centralna banka 65—68, Hrv. esk. banka 144—145, Kreditna banka, Zgb 144—145, Hipotekarna banka 75—76, Jugobanka 125—126, Praštediona 9275—935, Slavonska banka 125—130, Ekiploatacija 149—151, Drava d. d. Osijek 400—410, Šečerana, Osijek 1300—1320, Isis d. d. 61, Nihag 1275—1325, Outman 978—1000, S'avorija 143—147, Strojne tov. 200, Trboveljska 700—710, Union, paromila 800, Vevča 178—188.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curli, 8. aprila. Današnja borza: Beograd 7.10, Praga 17.10, Newyork 5.78, London 24.87, Pariz 32.40, Milan 25.58, Berlin 1.28, Amsterdam 214.16, Dunaj 0.0081, Bukarešta 2.97, Sofija 4.15.

— Trst, 8. aprila. Svobodni promet. Beograd 27.900—28.15, London 97.75—98, Pariz 130—131, Newyork 22.50—23.70, Curli 373—376, Praga 67—67.50.

PRAVI ZAKLAD
VSAKEGA
gospodinjstva je dobro milo,
zato zahtevajte
EDINO LE
MILO „GAZELA“.

Društvene vesti.

— Demokratski klub »Tabor« ima svoj redni sestanek danes dne 7. t. m. ob 20. uri v tajništvu JDS. Na sestanku predava g. dr. Albert Kramer o temi: »Sedanja parlamentarna kriza in njen zgodovinski izvor.« Člani kluba in napredni akademiki se vabijo, da se tega sestanka v polnem številu udeležijo. — Odbor.

— Predavanje v »Soči« 5. t. m. se je vršilo pri nabito polni dvorani. Prof. Bazič opravilí odnosnost orkestra Sokola L., kateri pa gotovo sodeluje pri predavanju 12. t. m. Ravnatelj mešč. šole g. A. Meričič opiše v poljudnem, zabavnem in zelo interesantnem predavanju Primorcev doma in tu. Zasladoval je pri tem le en cilj, t. i. da preneha ločitev tuk. prebivalcev v domačine in begunce. Izgine naj vsak provincializem in nekdane historične meje. Ne Kranjec, ne Stajec, ne Primorac, ampak Slovenec-Jugosloven. Močnega je sčasoma popolna asimilacija Primorcev s tuk. domačini, a potrebna je večja poglobitev v narod sam. Podal je življenje našega naroda ob Adriji od izbruha svet. vojne dalje. Povedel nas je od solnčnih Brd v krasno Vipavo, raz krmi Kras v svetovni Trst in tužno Istro in Gorico. Popelje v drastičnimi slučají dolgo pot trpljenja Golgota med svet. vojno našega naroda — beg v tujino. Prišli so, ker so morali pobegniti in zapustiti svoj rodni dom in zemljo svojo, v druge kraje, v popolnoma drugačne razmere. Največje zaupanje v Wilsonova načela so jim bila še največja uteha, a ho so spoznali prevaro, morali so kloniti duhu časa in tedanjim razmeram. Z drastičnimi dokazi zahrbtnosti in hinavščine nekdanih avst. Italijanov podaja jasno sliko njih nezahvalnosti. Da se izvrši asimilacija Primorcev s tuk. domačini, treba prave demokracije in premostitve prepada med višjo in nižjo družbo, ublaženje strankarskih razdvajaneosti in delo v narodno-obrambenem delu s orientacijo jedinstva in države mišl. Udeleženci so viharno odobravali njegov samostel in burno spavdirah v zahvalo lepega predavanja. Predsednik g. dr. D. Puc je v njemu hitnem abranem govoru podal k predavanju velenizmitve dogodka, ki jih je sam preživel in videl v avst. tajništvu, ter žel burno priznanje. Pevski odsek Sokola L. je polagajšine spona zahvalil vse ostali prispe-

stvom v skupni pečetni, za kar smo mu val zelo hvaležni, ter se iskreno zahvaljujemo. Bil je to lep večer, kakršnih si želimo še več.

— Masovskega društva za Slovenijo občni zbor se vrši dne 28. aprila t. l. ob 17. v prostorih delniškega muzeja z običajnim dnevnim redom.

— Kolegijalni večer društva »Pravnik« v sredo, dne 9. tm. ob 20. zvečer v restavraciji »Zvezda«. Og. člani se vabijo, da se sestanka mnogobrojno udeležijo.

— Splošnega ženskega društva seja je v ponedeljek, 7. tm. točno ob 5. pop. v društvenih prostorih. Članice dobrodošle!

Najnovejša poročila.

Lzid volitev v Trstu.

— Trst, 7. aprila. (Izv.) Odano ob 11. dop.) Rezultat volitev v Trstu: Od 56.236 volilnih upravičencev je glasovalo 23.602 volilca. To je 42 %. Dobili so: Jugoslovenci 2555 glasov, fašisti 17.712, unitarci 678, pipi (klerikalci) 537, republikanci 2646, demokratje 281, komunisti 4547 in maksimalisti 714 glasov.

Pri zadnjih, dne 16. maja 1921. se vršilih volitvah, so dobili Jugoslovenci 2930 glasov, fašisti 15.119 glasov. Ali so se volitve vršile popolnoma mirno in brez vsakega terorja, do momenta še nismo mogli dobiti točnih poročil. Kako so bile volitve v ostalih krajih Julijske Krajine, nam še ni znano. Danes je javni promet z Italijo hermetično zaprt in celo Gradec ni dobil zveze s Trstom.

NEIZPREMENJEN POLITIČNI POLOŽAJ.

— Beograd, 7. aprila. (Izv.) Radi pravoslavnega praznika »bogosvest« je danes dopoldne popolnoma počivalo parlamentarno delo. Dopoldne ni bilo nikakega važnejšega političnega dogodka.

V predsedstvu vlade je danes vse dopoldne ministri predsednik Nikola Pašić konfiral s posamlnimi ministri o položaju in o tem, kaj naj vlada ukrene za razplet sedanje parlamentarne krize. Danes prevladuje v političnih krogih splošno prepričanje, da se je vlada odločila, da se seja narodno skušljino ne sklene več pred velikonočnim praznikom. Ta odlok pa še ni definitivno. Intri se situacija gotovo razbistri.

Drobiž.

* Influenca na Angleškem. V Londonu in v vsej provinciji okoli razsaja influenza, ki se je nenavadno razširila po vseh okrajih. Listi poročajo, da so cele družine obtele. V neki družini si niso znali drugače pomagati nego da so poslali iz hiše psa z velikim napisom na vratu, da je vsa družina bolna in da naj pride kdo na pomoč.

Na vratih stanovanj so napisali, da ni treba nič trkati, marveč kdor pride, naj kar vstopi in vidi bo, da so vsi stanovalci v posteljah in bolni na influenci. Zrtv sedanja influenza zahteva le malo, leta 1918. pa je bilo polno smrtnih slučajev.

* Nova zračna bomba. Ing. dr. Weener v Budimpešti je iznašel bombo, katero se da na zrakovno regulirati tako, da se jo naperi s lahkoto na določeni cilj, katerega zadene precizno. Inženir je pomudí svojo iznajdbo Angležem, ki so jo pa odklonili. Potem se mu je iz raznih strani svetovalo, naj se obrne s svojo iznajdbo na sovjetsko Rusijo. Poslal je tosedevno pismo na sovjetskega pošelnika na Dunaju. Cenzura v Budimpešti pa je pismo zaplenila in politična oblast je dala inženirja aretirati. Kot inozemca in nevarnega izumitelja ga vrnejo državi, kateri pripada, in ta je Češkoslovaška.

* Župnik, ki strelja na fašiste. V Lizzanu, provinca Lecce, se je vrnil te dni župnik don Bruno Ricci, ki je imel mnogo nasprotnikov in je bil moral vsled tega zapustiti svojo župnijo. Sedaj so ga njegovi pristaji privabili nazaj. Skupina župnikov prijateljev je napadla fašistovskega tajnika in ga ranila. To je fašistovski organizacijo razsrdilo in nekateri so šli takoj v župnišče do župnika, ki je pričel, ko jih je zagledal, s svojega okna streljati. Streljali so tudi fašisti. Zadet ni bil nihče, pač pa so karabinjerji aretirali nekoliko fašistov in župnikov prijateljev, pa tudi župnika samega. Potem je bil v vasi mir.

Podpirajte obupane slepe in darujte »Podpornemu društvu slepih«.

Darila.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca marca 1924 sledeče prispevke:

I. Podružnica: Krško m. 435 Din; Trbovlje m. 600; Cerknica 810; Slovenjgradec 145; Slov. Bistrica 859.95; Ribnica na Pohorju 2.893.25; Novo mesto 2. 80; Ribnica m. 131.50; Ribnica ženska 152.50; Št. Pavel pri Preboldu 7.30.25; Sevnica 400; Tolsti vrh pri Guštanju 66; Žuženberk 100; Ljubljana: šentpeterska 3. 5020; šentpeterska m. 66; šentjakobsko-trnovska 2. 50; skupaj 12.538.45 Din.

II. Nabiralniki: Podruž. Ribnica na Pohorju 49.80 Din. V. Vončina nabral v nabiralnikih v Ljubljani 125 Din; Aleks. Lukež, Ljubljana 143.25 Din (in 1 Fr. 50 cent) skupaj 318.08 Din.

III. Obrambni sklad. Evgen Lah s 30. progo, Ljubljana mesto venca pok. g. Josipini Tavčarjevi 50 Din.

IV. Dr. Ivan Tavčarja sklad: P. Arko, Zagreb 500 Din.

V. Razni prispevki: Josipina Blumenc, Ljubljana 50 Din; volilo počt. kontrolorja Wlazana 450 Din; Antonija Kadivec, Ljubljana, mesto venca pok. Iv. Šubiču 100 Din; Milka v počaščenje spomina pok. Janka Witanove 250 Din; Dr. Ivo Dimnik, Krško, iz kaz. poravnave 50 Din, I. Bratina, Škofja Loka 3 Din skupaj 903 Din. Vsa ta prispevkov 14.309.50 Din.

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK. Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

BERSON

gumijaste pete in gumijaste podplate

Je potrebno, da Vam pribije Vaš čevljar na čevlje, kajti s tem ne prihranite samo denar, ampak si ohranite noge in čevlje.

Odličnega učinka proti pordečenju, rinitu in ravnim stopalom. — Telo parjurnirano. Mito Malattine. Puder Malattine. Dobiti se povsod. Glavna zbirna za preprodajalce 1515 D. D., oddelk Juri Drago, Zagreb, Poljskega vloga broj 94.

Gladki valjar

240 x 800 mm ali 300 x 800 mm, že rabljenega toda dobro ohranjenega išče **Master**, tvornica laka d. d., Zagreb, Na Kanalu 41. 2483

Obleke:

za gospode in dečke
kupi najceneje pri
tvrdki

Ložar & Bizjak
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 20

Obleke tudi po meri in
najnovejši modi

Erika

najboljši in naj-
primernejši pi-
salni stroj za
potovanje.

THE REX CO., LJUBLJANA,

Telefon 268. GRADISCE 10. Telefon 268.

Opalegrafi v vseh velikostih in
opalografirane potrebščine
vedno v zalogi.

PRAVKAR JE IZSLA NOVA KNJIGA
KSAVER MESKO:

= Naše =
življenje

Cena broširani knjigi Din 18.—, po pošti Din 21.—
Cena vezani knjigi Din 25.—, po pošti Din 28.—

Narod. knjigarna, Ljubljana
Prešernova ulica 7.

Zahvala.

Vsem, ki so se naše ljube

Emmy

v boleznih in ob smrti v ljubavi in prijatelj-
stvu spominjali, bodi tem potom sporočena
topla in vdana hvala.

Se posebej pa se zahvaljujem ožjim
školjeloškim prijateljem pokojnice, ki so
jej v njeni dolgi in težki bolezni stale v
vzorni zvestobi ob strani, gg. dr. Hubadu
in dr. Jamarju za skrbno nego, prečast. du-
hovščini, bratskemu Sokolu in gg. pevcem,
vsem darovalcem cvetja in spremljevalcem
na zadnji poti.

V Ljubljani, dne 7. aprila 1924. 2457

Dr. Karl Triller — Marija Cvahte.

Objava.

Po sklepu XXIV. rednega občnega zbora dne 5. aprila 1924
plačuje Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani za 1. 1923

12% dividendo t. j. Din 18

po delnici za kupone štev. 28, ki se vnovčujejo izza dne 7. aprila
1924.

Kupone vnovčujejo Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
in njene podružnice, Slovenska banka a. d. v Zagrebu in njene
podružnice, Hrvatsko-slavonska zemaljska hipotekarna banka v
Zagrebu in Češka komercijalna banka v Pragi.

V Ljubljani, dne 5. aprila 1924.

Upravni svet.

! Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično
snaženo in v celoti obnov-
ljeno obliko.

ANTON DOB 1892
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6
I. nadst. Glasno-UF 48

Pisalni stroji, potrebščine
mekanična delavnica
(popravljalnica)

L. BARAGA, Ljubljana,
Šelenburgova ulica 6-I.

Klavirska delavnica

R. WARBINER Ljubljana
Bistrica ulica 5.

Popravljam in uglašujem klavirje
in harmonije strokovno in ceno

! Za velikonoč!

Ravnokar došli damski in
dečki slamički po najnižjih
cenah. Prevzemam tudi vsa
popravlila. 2044

Minka Horvat,
modistka

Ljubljana, Stari trg 21

Najceneje

DRVA

trda in mehka, žagana in cep-
ljena, večje in male množine, od
25 kg dalje dostavna na dom.

Naročila sprejema:

M. Petrič,

Gospodstva cesta 16/4

Telefon 343 2244

Prva preslikovalnica

damskih slamičkov in moških
klobukov

Barborič - Završan

Ljubljana - Mestni trg 7

izdeluje po najnovejših modelih.
Istotam velika zaloga damskih
slamičkov, nekaterih in praznih
in raznovrstnega nakita.

DAMA se najhitreje moderno in
okusno počese z uporabo

Vedno velika izbira vpletk (nit).
Priporočam se za vsa lasna dela,
kakor tudi za barvanje sivih las
z „L'Oréal Hené“, tudi v mod-
nih barvah.

M. PODKRAJSEK,
frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32

Dalmatinski

Portland

cement

svetovne znamke

„Salona“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni

tvornica „SPLIT“

d. d. za cement Portland iz
skladišča v Ljubljani
Aleksandrova cesta 12.

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačila se
vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5.—

Službe

Šivilja

za staro in novo perilo
se priporoča za na dom.
— Ponudbe pod »Perilo
2439« na upravo »Slov.
Naroda«.

Iščem službo kot

pomočnica

v trgovini, najraje v me-
stu; grem tudi na deželo.
— Ponudbe pod »Po-
močnica/2436« na upravo
»Slov. Naroda«.

Uradniško moč

(uradnika ali uradnice na
zaupnem mestu) sprejme
Ljubljanska odvetniška pi-
sarna. Pogoji jako ugod-
ni. Začetniki izključeni.
— Naslov in zahteve po-
ve uprava »Slov. Nar.«.

Okrajne

zastopnike

za Kranj, Kamnik, Loga-
tec, Kočevje in Črnomelj
sprejme pod zelo ugod-
nimi pogoji — L'Union,
francoska zavarovalna
družba, Ljubljana, Kolo-
dvorska ulica 34/II. 2365

Trg. pomočnik

manufakturne stroke, s
prav lepo pisavo, zmogel
knjižgovodstva in stroje
pisja, se sprejme v več-
jo trgovino. — Lastno-
ročno pisane ponudbe
naj se vpošljejo na upr-
vo »Slov. Nar.« pod »Ma-
nufakturnist/2432«.

Obratovodja

(samostojen) absoluten
rudarske šole, se išče za
premogovnik v Sloveniji.
Plača po dogovoru; sta-
novanje, kurjava in luč
prosta. — Ponudbe pod
»Slovenski premogovnik
2431« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Provizijskega

potnika

dobro uvedena v vsej
Sloveniji pri trgovcih in
zlasti kmetovalcih sprej-
me prvovrstna tvojstva
za žganje in likerje. —
Ozira se samo na osebe
s strokovnim znanjem in
ki razpolagajo z referen-
cami prve vrste. — Po-
nudbe pod »Agileu/2439«
na upravo »Slovenskega
Naroda«.

2430

Dva zavarovalna

akviziterja

se sprejmeta proti stalni
plači in visoki proviziji.
Predpogoji praksa in do-
bro poznavanje. Pismo-
ne ponudbe na »L'Uni-
on«, francoska zavaroval-
na družba, Ljubljana,
Kolodvorska ulica 34/II.
2366

Prodaj

Klavir

dobro ohranjen, trdke
»Schnabel«, prodam radi
pomankanja prostora po
jako ugodni ceni. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«.

Trgovina

z vsem inventarjem, v
prometnem kraju Slove-
nije — se odda. Stanova-
nje v hiši takoj na raz-
pologo. — Naslov pove
uprava »Slov. Nar.«.

Jedilnica

mahagoni, velika, zelo le-
pa, se z usnjato klubovo
garnituro vred — ugodno
proda. — Pismene ponu-
dbe pod »Jedilnica/2438«
na upravo »Slov. Nar.«.

Proda se bencin-

lokomobila

35 HP, prevozna — in
polnojarmenik pr.
750 mm, vse v dobrem
stanju. Cena 60.000 Din.
— Fr. Dolinar, Vače pri
Litiji.

Več voz

konjs' oja čmoja

prodam po dogovoru. —
Zamenjam tudi za seno,
slamo ali oves. — Plan-
tarič, Rimska cesta 23.
2334

Radi preselitve!

Trgovina Marija Rogelj,
Ljubljana, Lingarjeva uli-
ca št. 4 vlnedno naznanja,
da radi preselitve prodaj-
a po znatno nižjih cenah
zimske blago pod
lastno ceno. — V zalogi
imam blago (stof), oazg,
šifon, kotenino, cefir,
oksford, cvilj za odeje
(kovrte), modroce, belo
in rjavo za rjuhe, moško
in žensko perilo, kravate
in drobnarijo. — Nobe-
den naj ne zamudi! Samo
do 30. aprila! 2370

Drva

odrezki od parket in ža-
ge, bukova in hrastova,
dolga, po Din 25.— za
100 kg; kratka po Din 30
za 100 kg in žaganje od
trdega lesa oddaja po
ugodni ceni, dokler traja
zaloga — Ivan Šiška, to-
varna parket in parna
žaga, Ljubljana, Metel-
kova ulica 4. 2317

Kupim

Ježice

kupi trdka Josip Renko,
Sevnica ob Savi. — Po-
vzrojene ponudbe opre-
mite z množino in ceno.
2382

Žagan les

(mehak, l. II. in III.),
sortiran trd les (suhi),
sveže bukove hlode, oga-
lje, drva, cepanice in
okroglice, kupuje — Jo-
zo Čuček, Ljubljana. 2450

Pozor! Pozor!

Plačujem po visokih cenah
stare obleke, čevlje,
pohištvo itd. Dopisnica
zadostuje; pridem tudi
na dom. — Dramš Mar-
tin, Ljubljana, Sv. Jakoba
nabrežje 29. 2447

Plačam dobro

stare obleke

(vsakovrstne), perilo, čev-
lje, pohištvo itd. Dopis-
nica zadostuje, da pridem
na dom. — M. Golob, Sv.
Jakoba nabrežje štev. 29,
Ljubljana. 2359

Lokali

Lokal

za manjšo trgovino se
išče za takoj ali za po-
znejši čas. — Ponudbe
pod »Lokal/2434« na upr-
vo »Slov. Naroda«.

2 skupna lokala,

vsak s posebnim in skup-
nim vzhodom, pripravna
za vsako podjetje, v cen-
trumu Ljubljane, se od-
dasta takoj — ali se za-
menja za stanovanje. —
Ponudbe pod »Velik pro-
met/2398« na upravo »Slov.
Naroda«.

Stanovanja

Kabinet

v sredini mesta se takoj
oddaja. — Naslov pove
uprava »Slov. Nar.«.

Opremljeno sobo

išče gospodična. — Cen-
i ponudbe na upravo »Slov.
Nar.« pod »Mirna/2455«.

Nezemljnine

Realitetna posredovalnica

Josip Saje

LJUBLJANA, Sv. Jakoba
nabrežje štev. 29 —
SE PRIPOROČA V NA-
KUP IN PRODAJO NE-
PREMIČNIN. 2126

Vila

s štirimi sobami, man-
sardo, dvema kabinetos-
ma, kopalnico, vrtom,
in gospodarskim poslop-
jem, se prodaja. Stanova-
nje takoj prosto. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«.

Lepa prilika!

Hiša v Mariboru, z vodo
in električno razsvetljo-
vo, se prodaja po nizki ce-
ni. Zamenja se tudi proti
dobavi lesa. Stanovanje
tako na razpologo. —
Informacije daje pisarna
dr. Vladislava Pegana,
odvetnika v Ljubljani.

Vila »Straža«

na Bledu

obstoječa iz 14 oprem-
ljenih sob, s krasnim
sadinim parkom, je po
ugodnim pogoji — na-
proda j. event. se za-
menja za posestvo ali
stavbni prostor v Ljub-
ljani. Inventar je kom-
pletan za event. ustano-
vitev pensiona. — Lega
krasna, v središču Bleda;
vsi prostori takoj na
razpologo. — Dopisi na:
E. Navinšek, Ljubljana.
2272

Vizitke

priporoča

Narodna tiskarna

Razno

Modna krojačnica

J. Sušnik

se je preselila v Šelen-
burgovo ulico št. 4, dvo-
rišče, levo, in se pripo-
roča. 2328

SLIKE za

legitimacije

izdeluje najhitreje foto-
graf **Hugon Hibber**, Ljub-
ljana, Valvazorjev trg
1852

Na dobro

domačo hrano

se sprejemete dva gospo-
dični. — Istotam se sprej-
me šivilja za na dom. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«.

Sir

pol emendolski kilogram
Din 42.—; groyer, polno-
masten Din 40.—; trapi-
stovski, polnomasten, di-
narjev 35.—; trapistov-
ski Din 32.50. Po po-
šti od 5 kg naprej; v
Ljubljani dostava na
dom. — Ivan Kos, mle-
karna, Ljubljana, Boho-
ričeva 28. 2335

Naznanilo

s kojim znamenjem št.
občinstvu in političnim
oblastem, da danes dne
7. t. m. ob 24. odpustu
jem v »Združene države
Amerike«, kar objavljam,
da ne bo zopet povoda
za nepotrebno posredova-
vanje glede moje osebe.
Povratek v domovino
zopet svojočasno obja-
vim.

Anton Lužar,

Karlovska cesta št. 22.

2444

Znižane cene za

otroške vozičke.

Novi modeli. Poslužuje
se izdelkov domače to-
varne otroških vozičkov
in dvokoles — »Tribuna«
F. B. L., Ljubljana, Kar-
lovska cesta št. 4. — Isto-
tam se dobijo po znižani
ceni nova dvokolesa, ma-
li pomožni motorčki, ši-
valni stroji in pnevmati-
ka ter se sprejemajo v
popolno opravo za emaj-
liranje z ognjenim po-
mikanjem dvokolesa,
otroški vozički, šivalni in
razni drugi stroji. Proda-
ja se tudi na obroke. —
Centiki franko. 2217

Ha-ha-ha!

Odkril sem skrivnost
moške elegancije! Naj-
finije perilo, naravn-
no, kravate, nogavice
t. d. po konkurenčnih
cenah pri

A. Sinkovic nast. K. Soss

Ivan Kacin, Gorica, Via Rastello 12

Tvornica klavirjev in harmonijev.

2445

Prodaja pianine I vrste z garancijo za ceno Din 16.000

Harmonije 4 oktave 2 reg. cca vrsta glasov : 3.500

: 5 : 6 : dve : 6.000

: 5 : 10 : : kolenka : 7.500

Velika zaloga starih violonov, mandolin, kitare, strune za

klavirje, tamburice, violine, itd.

Pošilja po pošti! Zastavljate cenik! Oddaja tudi na obroke!

2445

2445

2445

2445

2445

2445

2445

2445

2445

2445

2445

2445

2445

2445

2445

2445

2445